

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2553

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2553

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2553

พระมหากษัตริย์ จักรแก้ว. (2553). การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1. ปริญญาโท
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์, อาจารย์ ดร.สรศักดิ์
ฉัตรกมลทัศน์

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ใน 6 ด้าน คือ การวางแผนงาน
วิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมด้านงานวิชาการ การจัดสื่อการ
เรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน อายุการก่อตั้งของโรงเรียน กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 150 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
และทดสอบรายคู่ด้วยวิธี ของเชฟเฟ (Scheffe' s Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม
พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านคือการวางแผนงานวิชาการ
การบริหารหลักสูตร การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ และ
อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้ และการจัดสื่อการเรียนรู้
2. เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัด
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวม และรายด้านจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า
ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบ โดยการจำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน โดยรวมและราย
ด้าน 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่ 21
ปี ขึ้นไปมีการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านพัฒนาและ
ส่งเสริมงานด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่ 5-10 ปีอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY ON ACADEMIC ADMINISTRATION OF PHRAPARIYATIDHAM SCHOOLS UNDER
THE NATIONAL OF BUDDHISM OFFICE GROUP 1

AN ABSTRACT

BY

PHRAMAHA APHILAK JAKKAEW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2010

Phramaha Aphilak Jakkaew. (2010). *A Study of Academic Affairs Administration of General Education Division, Buddhist Scripture Schools under the Office of National Buddhism-Group 1*. Master thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jaruwat Ployduangrat, Dr.Sorrapakksorn Chatrakamollathas

The objective of this study were 1) to study the six respects of academic affairs administration of general education division, Buddhist Scripture Schools under the Office of National Buddhism-Group 1 which included academic planning, curriculum administration, learning management, academic development and supports, learning media provision, and evaluation and assessment, and 2) to compare the academic affairs administration of the schools by size and age of school. The 150 samples consisted of administrators, vice administrators and teachers working for the general education division, Buddhist Scripture Schools- Group 1. The instrument of this study was the 5-scaled questionnaire with the reliability at 0.93. The collected data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, One-Way Analysis of Variance, and (Scheff's Method).

The findings were:

1. The academic affairs administration in overall was high. As considering by each aspect, the administration of four respects were high which were academic planning, curriculum administration, academic development and support, and evaluation and assessment. In the mean time, the samples the administration of two aspects were moderated which were learning management and learning media provision.

2. The academic affairs administration of schools aged from 5 – 10 was higher than the academic affairs administration of school aged 21 and more in 4 respects which were curriculum administration, learning management, academic development and supports, and learning media provision with the statistical significance level of .05

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

ของ
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สรภักศรณี ฉัตรกมลทัศน์)

(อาจารย์ ดร. ราชนัย บุญธิมา)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สรภักศรณี ฉัตรกมลทัศน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาของ อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาบัตร และอาจารย์ ดร. สรภักดิ์ธรรม์ ฉัตรกมลทัศน์ ที่ได้มีเมตตาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดทั้งการติดตามและกำกับดูแล และที่ขาดไม่ได้คือกำลังใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเสียสละ จนทำให้การทำปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งต่ออาจารย์ทั้งสองท่านนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง และ อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา ที่ได้อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบปากเปล่า ขณะเดียวกันยังได้แนะนำข้อบกพร่อง ข้อมูลด้านสถิติ เนื้อหา และการใช้สำนวนของภาษา เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด

ขอขอบคุณ พระวิสุทธรังษี อาจารย์ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภาภิกข อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ อาจารย์ ดร. นิตยั ไรจนรัตนวานิชย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจนเป็นที่สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการกำกับ ติดตามการกรอกแบบสอบถามให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณพระศรีสุธรรมมณี ที่เอื้อเฟื้อในการช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถาม ขอขอบคุณ คุณบรรเจิด ไชยมงคล ที่สนับสนุนทุนการศึกษาและทุนการวิจัยเรื่อยมา คุณบุญสืบ เทียมหยิน นางสาวเลิศลักษณ์ วงษ์สุวรรณ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่นที่ 33 ทุกคนที่คอยเป็นห่วง และให้กำลังใจเสมอด้วยดีเสมอมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาททวายเป็นผู้หลักการ แนวคิด ของการเป็นผู้บริหารที่ดี อีกทั้งยังให้กำลังใจในการทำวิจัยให้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอระลึกถึงคุณพระพุทฺธ พระธรรม และพระสงฆ์ คุณบิดามารดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ และผู้มีพระคุณทั้งหลายที่ได้มีส่วนทำให้ข้าพเจ้าเกิดสติ ปัญญา มีความรู้ ความสามารถ มีความมานะพยายาม มีความอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ นานาในการศึกษาค้นคว้าการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นกำลังใจอันดียิ่งที่ส่งผลให้ข้าพเจ้าสามารถฟันฝ่าอุปสรรคมาได้และทำให้ข้าพเจ้าสามารถศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานในการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	15
ความหมายและความสำคัญโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	18
การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	19
การบริหารงานภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	23
สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	21
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญกลุ่ม 1.....	22
ครูและบุคลากร.....	23
โครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	23
กองพุทธศาสนศึกษา.....	23
นโยบายหลักโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	26
วิสัยทัศน์.....	26
คุณลักษณะของผู้เรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	27
หลักการของโรงเรียน.....	28
จุดมุ่งหมาย.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	29
แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน.....	30
หลักสูตร.....	31
แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตร.....	31
หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร.....	32
โครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	34
หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร.....	35
เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตร.....	36
เกณฑ์การจบหลักสูตร.....	37
การบริหารวิชาการ.....	41
ความหมายของการบริหารวิชาการ.....	41
ความสำคัญของการบริหารวิชาการ.....	42
หลักการบริหารวิชาการ.....	44
การวางแผนงานวิชาการ.....	47
การบริหารหลักสูตร.....	51
ความหมายและความสำคัญของการบริหารหลักสูตร.....	54
กระบวนการบริหารหลักสูตร.....	55
การจัดการเรียนรู้.....	58
การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ.....	62
การจัดสื่อการเรียนรู้.....	63
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้.....	65
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	67
ขนาดของโรงเรียน.....	67
อายุการก่อตั้งของโรงเรียน.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
งานวิจัยภายในประเทศ.....	69
งานวิจัยต่างประเทศ.....	74
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	102
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	102
สมมติฐานในการวิจัย.....	102
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	103
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
สรุปผลการวิจัย.....	105
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้.....	110
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก.....	124
ภาคผนวก ข.....	126
ภาคผนวก ค.....	134
ภาคผนวก ง.....	138
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	150

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2544	34
2 เกณฑ์ผลการเรียน.....	38
3 สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	40
4 รายชื่อโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 15 โรงเรียน.....	77
5 จำนวนร้อยละของผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
6 ผลการวิเคราะห์ขนาดและอายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.....	92
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	84
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษา โดยรวมและรายด้าน ด้านการวางแผนงานวิชาการ.....	85
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษา โดยรวมและรายด้าน ด้านการบริหารหลักสูตร.....	86
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมและรายด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้.....	87
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมและรายด้าน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ.....	88
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมและรายด้าน ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้.....	89
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมและรายด้าน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้.....	90
14 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกโดยรวมและรายด้าน ด้านขนาดของโรงเรียน.....	91
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกด้านขนาดโรงเรียน.....	93
16 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุการก่อตั้งโรงเรียน.....	94

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามด้านอายุการก่อตั้งโรงเรียน.....	95
18 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุการก่อตั้งโรงเรียน.....	94
19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โดยรวมและรายด้าน อายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	96
20 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1	127
21 ค่า IOC ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 แผนภูมิของพุทธศาสนศึกษา.....	24
3 แผนภูมิโครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับและให้ความสำคัญ ในฐานะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้นักชวยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข การศึกษาเป็นเทคนิคหรือเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม เจตคติ และวัฒนธรรมในสังคมทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และสังคมโลก อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และค่านิยมตลอดจน วัฒนธรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทุกอย่าง ด้านการศึกษา ได้ถูกดำเนินการโดยสถาบันและองค์การต่างๆ ด้วยแนวทางและยุทธวิธีที่แตกต่างกัน หรืออาจจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า บรรดากิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในองค์การและช่วยให้การดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมเกิดจาก การบริหารการศึกษา (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2548: 1)

การบริหารและจัดการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา ย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ยอมรับ กอปรทั้งมีความฉลาดทั้งทางสติ ปัญญาทางอารมณ์ และความฉลาดทางคุณธรรม รวมทั้งปฏิบัติตามวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจะนำไปสู่ความมีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: ข) สถานศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท มีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ตามระดับและประเภทของการศึกษานั้น คุณภาพที่คาดหวัง หมายถึง คุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้แก่ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย และจิต และคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคาดหวังโดยการกำหนดในหลักสูตรคาดหวังโดยชุมชน และสังคม คาดหวังโดยสถานศึกษาเองและคาดหวังโดยตัวผู้เรียนเองอีกด้วย (กมล ภูประเสริฐ. 2544: 5)

ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ (2544: 144) กล่าวว่าหัวใจของการศึกษาคืองานวิชาการ งานนี้ต้องใช้เวลาค่อนข้างนานเมื่อเทียบกับงานอีกหลาย ๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลของความสำเร็จในการจัดการศึกษาในแต่ละช่วงเวลา เมื่อภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเปลี่ยนแปลงหรือเคลื่อนไหวเร็วขึ้นจึงมักจะมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่เสมอ งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานในมหาวิทยาลัย สถานศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ หรือการบริหารงานในโรงเรียนก็ตาม เราอาจกล่าวได้ว่า มาตรฐานและ

คุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่กล่าวมานั้น อาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็น ประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและคุณภาพของ สถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่ สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาท และความรับผิดชอบของผู้บริหารว่า จะให้ความสำคัญ และทุ่มเทสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ เพื่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ ใน การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารยังจะต้องขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคลากรทุกฝ่ายใน สถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและนักเรียนทุกคน และหาก บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงจะหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ และความความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้นย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญในอัน ที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อนุกัตติ สมิตสันต์. 2540: 1)

ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยทั่วไปสถานศึกษาที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะด้านอาชีวศึกษา หรือด้านอื่นในแต่ละระดับนั้น จะมีหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาที่ใช้ร่วมกัน โดยทั่วไปหลักสูตรจัด โดยส่วนกลางดังนี้ ขอบข่ายของงานวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่การ วางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอนและการจัดการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 3)

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นการบริหารงานในมหาวิทยาลัย สถานศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ หรือการบริหารงานในโรงเรียนก็ตาม เรา อาจกล่าวได้ว่า มาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่กล่าวมานั้น อาจพิจารณาได้ จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและ คุณภาพของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาท และความรับผิดชอบของผู้บริหารว่า จะให้ ความสำคัญและทุ่มเทสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ เพื่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารยังจะต้องขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจาก บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและนักเรียนทุก คน และหากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงจะหน้าที่ของตนอย่างเต็ม กำลังความสามารถ และความความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้นย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญ ในอันที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและมี คุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อนุกัตติ สมิตสันต์. 2540: 1)

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกับแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร (ภาสกร วงศ์ปิ่น. 2541: 27)

การบริหารวิชาการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้งานวิชาการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารจะต้องรู้จักการจัดการงานวิชาการโดยมีการจัดสายบริหารและวางแผนเสนออย่างมีระบบและแน่นอน โดยมีนโยบายมีการนิเทศปฏิบัติรายงาน ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญต่อการดำเนินนโยบายทางการศึกษา หากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ดำเนินงานทางการศึกษาย่อมประสบความสำเร็จ และมีคุณภาพตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่า การบริหารวิชาการ โดยเฉพาะปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถ คุณธรรม คุณลักษณะที่ดี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จึงจะทำให้การบริหารนั้นมีประสิทธิภาพ และคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ (ประคอง รัศมีแก้ว 2545: 2 บทคัดย่อ)

งานวิชาการถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน กล่าวคือผู้เรียนจะมีศักยภาพต่างๆ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนและเป็นงานหลักของผู้บริหารโรงเรียน ในอันที่จะปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในทุกด้าน และการที่จะทำให้งานวิชาการประสบความสำเร็จได้นั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีแบบผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ (รุจิรุ ภู่อาระ. 2545: 56)

การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 (ที่ใช้ในปัจจุบัน) มีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดกล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งคือ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษากำหนดให้

มีการเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (พระสาย แวงคำ. 2544: ปริญญานิพนธ์)

ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษานี้ได้แพร่หลายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุสามเณรเข้าเรียนมากขึ้น ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษา จึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า โรงเรียนบาลีวิสามันตศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสามันตศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอนสมทบได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา เมื่อสอบได้แล้วก็ยังคงได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุสามเณรจึงนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม และบาลีจะเสื่อมลงเพราะพระภิกษุสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากเกินไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีเสีย แต่ทางคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่ (พระสาย แวงคำ. 2544: ปริญญานิพนธ์)

ดังนั้น แม่กองธรรมสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร) จึงได้ตั้งคณะกรรมการการปรับปรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่ มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่าบาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริยัติศึกษา ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกันได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรี ว่าการการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามันตกำหนดให้พระภิกษุสามเณรต้องเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์จัดทำขึ้นใหม่ แต่ปรากฏว่าการตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนนิยมเรียนกันน้อย เพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียนโดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวจึงได้พากันใช้ชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราชูฏฐของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้างเข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ช่วงนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมา(พระสาย แวงคำ. 2544: ปริญญานิพนธ์)

กระทรวงศึกษาธิการได้รับเรื่องจากมติของผู้แทนราชูฏฐให้ดำเนินการเปิดสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่างๆที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความคิดเห็นรวมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนประเภทหนึ่งเพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยวิชาธรรมและวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยมีการสอนสมทบแต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเองและโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาปริณายก (พระสาย แวงคำ 2544: บทคัดย่อ) การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงทางโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตตามความเปลี่ยนแปลงของทางโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตร ในการเรียนพระปริยัติธรรมมากขึ้นอีกแผนกหนึ่งคือหลักสูตรพระปริยัติ

ธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อจะได้มีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อ วันที่ 20 กรกฎาคม 2514 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาใน โรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณะธรรมสมควรแก่สภาพสามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญ ต่อไปและถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ศึกษาจบไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐ ได้หรือรับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีพระภิกษุสามเณร เข้ามาศึกษาเล่าเรียน มากขึ้นเรื่อย ๆ มาตามลำดับทำให้พระภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาสายสามัญ ตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหลักสูตรที่ใช้ การศึกษาวิชาพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญอันได้แก่วิชาบาลี วิชาธรรม ศาสนปฏิบัติ ศาสนศิลป์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และสุขศึกษา เป็นวิชาที่ เหมาะสมกับพระภิกษุสามเณรสามารถเรียนได้โดยไม่ขัดต่อวินัยสงฆ์มุ่งให้พระภิกษุสามเณรมีจริยา วัตร มีบุคลิกภาพเหมาะสมตามสมณะช่วยให้มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมสามารถปรับตัวให้เข้ากับ สังคมส่วนรวมได้ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยมุ่งให้การศึกษาระดับสูงขึ้นการบริหารงานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีลักษณะการบริหารโดยสภาการศึกษาคณะสงฆ์เป็นองค์การหลัก ที่ควบคู่ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรง นอกจากนั้นก็มีการศาสนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และศูนย์ครูปริยัตินิเทศน์ประจำจังหวัด(พระสาย แวงคำ 2544: ปริญญาณีพนธ์)

ปัจจุบันการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้เจริญก้าวหน้าโดยลำดับ มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากระจายอยู่ตามจังหวัดทั่วประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2549 มี โรงเรียน 396 โรงเรียน มีครูสอนจำนวน 4,444 รูป/คน มีนักเรียนจำนวน 51,758 รูปโดยที่ศึกษาธิการ จังหวัดและศึกษาธิการอำเภอทำหน้าที่ในการเร่งรัดกำกับติดตามผลประเมินผล การบริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่ม 1 ในปี พ.ศ. 2549 มีโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน มีครูสอน จำนวน 218 รูป/คนมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,540 รูป จากการประชุมสัมมนาวิชาการกลุ่มย่อยโรงเรียนพระ ปริยัติธรรมแผนกสามัญในกลุ่ม 1 (พระสาย แวงคำ, 2544: ปริญญาณีพนธ์) พบว่าภาพรวมโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประสบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยไม่ได้ มาตรฐานตามเกณฑ์มีปัญหาหลายประการ เช่นผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ขาดความรู้ความเข้าใจใน การบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนไม่เพียงพอและขาดความรู้ความชำนาญในการสอน การผลิตสื่อ การ พัฒนาหลักสูตร และการวัดผลประเมินผลการบริหารวิชาการ เพราะว่าการบริหารวิชาการ เป็นการ

สร้างพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียน จึงต้องให้ความสนใจงานด้านวิชาการเป็นพิเศษ เริ่มตั้งแต่ศึกษาผลการปฏิบัติงาน ปัญหาต่างๆ และแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ แต่จากการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาพบว่า คุณภาพการศึกษามี ความแตกต่างกันทั้งในด้านพื้นฐานของบทเรียน คุณภาพของปัจจัยและกระบวนการภายในโรงเรียนประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อมตลอดจนหลักสูตรทำให้แต่ละโรงเรียนจัดกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนเองโดยกลุ่มโรงเรียนทำให้คุณภาพการศึกษายังแตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาจากผลการศึกษาดังกล่าว การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังพบปัจจัยหลายประการโดยเฉพาะปัจจัยด้านผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญซึ่งมีผู้ศึกษาค้นคว้าจำนวนน้อย ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลยังไม่มีผู้ใดศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ในฐานะที่ผู้วิจัยได้คลุกคลีอยู่ในวงการศึกษารู้จักกับผู้บริหารโรงเรียนหลายท่านและได้ซักถามจนรู้ว่าปัจจัยหลายด้านที่สำคัญที่ทำให้การบริหารวิชาการขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และหาข้อเปรียบเทียบการบริหารวิชาการ จะศึกษาในเขตการศึกษา กลุ่ม 1 ภายใต้กรอบงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน คือ 1.การวางแผนงานวิชาการ 2.การบริหารหลักสูตร 3.การจัดการเรียนรู้อ 4.การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ 5. การจัดสื่อการเรียนรู้อ 6.การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อ ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1

การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทุกระดับเริ่มต้นตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอกซึ่งทุกโรงเรียนทุกสถาบันต้องมีการวางแผนและส่งเสริมในด้านวิชาการให้ได้มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วจบออกมามีคุณภาพและ ประสิทธิภาพโดยเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ กลุ่ม 1 ก็ต้องเน้นการบริหารวิชาการให้ทันต่อโลกต่อสถานการณ์ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่าง รวดเร็วและไม่หยุดยั้งเพื่อพระภิกษุสามเณรจะได้มีความรู้ความสามารถทั้งทางโลกและทางธรรมสืบ ต่ออายุพระพุทธศาสนาตราบนานเท่านานต่อไปในปัจจุบันและอนาคตกาล จากการศึกษาเอกสารและ งานวิจัยมาพอสรุปได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่สำคัญได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้าน วิชาการ ด้านบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านธรรมาภิบาลและการเงิน และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารงาน

วิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญประสบความสำเร็จมีคุณภาพและมาตรฐานและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามกฎกระทรวงและตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารหลักสูตร (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ (5) ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญกลุ่ม 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ตลอดจนถึงบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กลุ่ม 1 และกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารในด้านบริหารงานวิชาการและประสิทธิภาพการบริหารวิชาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นสำหรับผู้บริหาร
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในการพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญทุกกลุ่ม
3. เพื่อให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้บริหารและครูให้สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

1. การบริหารวิชาการได้กรอบแนวคิดของ สำนักงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (สพฐ.) (2551: 31-41) ที่ได้ยกขอบข่ายของงานวิชาการมาไว้ 4 ด้าน คือ 1.การบริหารหลักสูตร 2.การจัดการเรียนรู้ 3.การจัดสื่อการเรียนรู้ 5.การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียน

นักเรียน และได้จาก งานวิจัยของ อเนก นิมมานนिरขร (2544: 9) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ตัวแปรที่เป็นขอบข่ายของการบริหารวิชาการ 6 ตัวแปร คือ 1.การวางแผนงานวิชาการ 2. การบริหารงานวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอน 4. การพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ 5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน 6. การนิเทศการศึกษาและผลการวิจัยทั้ง 6 ด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนและงานทะเบียน การวางแผนงานวิชาการ การประเมินการจัดงานวิชาการ และการพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลางและจากงานวิจัยของ โกศล ศรีทอง (2543 : 8) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยใช้คุณภาพการศึกษา 6 ประการ คือ 1.การวางแผนงานวิชาการ 2.การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ 3. การจัดการเรียนการสอน 4.การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ 5. การวัดและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน 6. การประเมินผลการจัดงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง

2.สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียนได้กรอบแนวคิดของ สมจิตร อุดม (2547: 77) กล่าวว่าวุฒิการศึกษาเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงระดับการศึกษาของผู้บริหารที่ได้เรียนรู้จากสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ความสามารถมีทักษะการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นอำนาจความรู้ทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับรักและศรัทธาและให้ความร่วมมือมีผลทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ชีระพล สายสุข (2547: บทคัดย่อ) กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดยโสธรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันและสอดคล้องกับแนวคิดของ ลัดดา กระจ่างทอง (2544: บทคัดย่อ) กล่าวถึงการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีการจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารพบว่ามีลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันการจัดสื่อการเรียนรู้ได้กรอบแนวคิดของ อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 269) ห้องเรียนเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนใช้เรียนรู้สิ่งต่างๆทั้งวิชาความรู้การฝึกความคิดการปฏิบัติการศึกษาสมาคมกับผู้อื่นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนการสอนของครูสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนผู้วิจัยได้นำแนวคิดของเรดและคณะ (Reid & others. 1988: 24-29) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยในด้านการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญคือการบริหารวิชาการ

ของโรงเรียนและได้แนวคิดของ จันทรานี สงวนนาม (2545: 7-8) การบริหารทุกประเภททุกองค์กร จำเป็นต้องมีปัจจัยทางการบริหารปัจจัยที่สำคัญของการบริหารโดยทั่วไปนั้นมี 4 ประการ คือ

1. คน หรือผู้บริหาร และบุคคลในองค์กร
2. ปัจจัยด้านการเงิน
3. ปัจจัยด้านวัสดุ สิ่งของ อาคารสถานที่
4. ปัจจัยด้านการจัดการ คือการบริหารงานนั่นเอง

ความรู้ทางวิชาการเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ สุขมณฑา จุลชาติ (2546: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยประกอบสถานภาพด้านผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะภูมิการศึกษา ปัจจัยด้านโรงเรียน อยู่ในระดับมาก การบริหารวิชาการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ตัวแปรสภาพของผู้บริหารขนาดของโรงเรียนและอายุของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ขนาดของโรงเรียนได้กรอบแนวคิดของรอบบิ้นส์และโคลเทอร์ (Robbins & Coulter. 2002: 16) ได้ให้ความหมายว่าหมายถึงสิ่งที่มีอยู่จริงโดยสังเกตได้ง่ายจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจนรวมถึง บุคคลหรือสมาชิก และการมีโครงสร้างที่รอบคอบ โจนส์และจอร์จ (Jones & George. 2004: 4) กล่าวว่าองค์กรหรือโรงเรียนหมายถึงการรวบรวมบุคคลที่จะมาทำงานด้วยกันและมีการประสานงาน กันในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ได้กำหนดไว้ในอนาคตรอบบิ้นส์ และดีเซนโซ (Robins & Decenzo. 2004: 6) กล่าวว่าองค์กรเป็นระบบของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์บางประการโดยเฉพาะเดสเลอร์ (Dessler. 2004: 8) องค์กรประกอบด้วย บุคคลที่รวมตัวกันแล้วมีการออกแบบบทบาทเพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถทำงานด้วยกันได้เป็น ผลสำเร็จตามเป้าหมาย เฮลเรจเจลและสโลคัม (Hellriegel & Slocum. 2005: 6) องค์กรคือความ ร่วมมือของกลุ่มเพื่อทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะ แม็คแชม (McShane. 2005: 6) กล่าวถึง องค์กรว่าเป็นกลุ่มของคนทำงานโดยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุผล เซอร์โตและ เซอร์โต (Certo & Certo. 2006: 228) องค์กรหมายถึงผลลัพธ์ของกระบวนการจัดองค์กร

อุทัย บุญประเสริฐ (2542: ๑) กล่าวว่าในด้านการสร้างรูปแบบขององค์กรงานวิจัยนี้ได้เสนอ รูปแบบการจัดโครงสร้างที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ เพื่อให้พิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา สำหรับทั้งระบบบริหารจัดการที่เป็นสถานศึกษาแบบเดี่ยวๆ สมบูรณ์ในตัวเองและสถานศึกษาแบบเครือข่ายโดยสำคัญที่ขนาดของสถานศึกษา จิราภรณ์ จันทร สุพัฒน์ (2542: 77) กล่าวว่า ในด้านขนาด (Size) ขององค์กรมีสมมุติฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านขนาดของ องค์กร 3 ข้อ คือ

1. องค์กรยิ่งมีขนาดใหญ่ ยิ่งมีโครงสร้างที่ละเอียดแยกย่อยมากขึ้น งานจะมีความลึกและ ต้องใช้ทักษะเฉพาะสูง มีความแตกต่างระหว่างหน่วยงานต่างๆ มาก ทำให้ต้องการบริหารมากขึ้น
2. องค์กรยิ่งมีขนาดใหญ่มากขึ้น ขนาดของหน่วยงานย่อยก็ย่อมจะใหญ่ตามไปด้วย
3. องค์กรยิ่งมีขนาดใหญ่ยิ่งมีลักษณะรูปแบบมาตรฐานมากขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2542: 124) กล่าวว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่นครนิวยอร์ก
สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,680-1,860 คน ถึงประมาณ 2,000 คน ซึ่งโรงเรียน
ขนาดนี้ในอนาคตอาจจะเป็นขนาดมาตรฐานสำหรับการจัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ที่
สมบูรณ์

สถานศึกษาที่ลดขนาดลงเป็นระดับครึ่งหนึ่งของขนาดใหญ่ ขนาดของสถานศึกษาหรือ
โรงเรียนที่ลดขนาดลงเมื่อจะพิจารณาจากจำนวนนักเรียนเป็นหลัก โรงเรียนขนาดนี้จำนวนนักเรียนที่
มากที่สุดประมาณ 1,000 คน เฉลี่ยแบบคร่าวๆ ตกประมาณระดับชั้นละ 100 คน

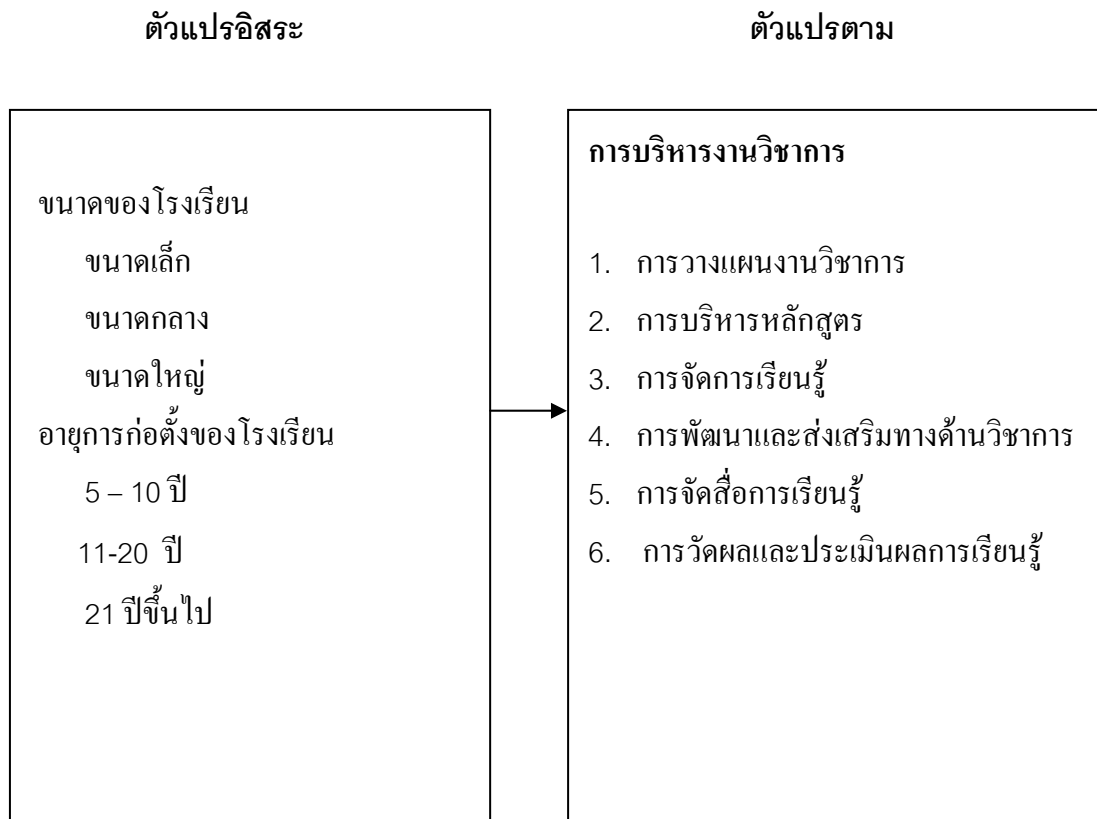
สรุปขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นมี 3 ขนาดคือขนาดเล็กคือตั้งแต่ 50-120 และขนาด
กลางตั้งแต่ 120-300 และขนาดใหญ่ตั้งแต่ 300-500 รูป/คน การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก
จะบริหารได้ง่ายกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมากและจะส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการ
โรงเรียนขนาดเล็กสามารถจัดการเรียนการสอนได้ง่ายกว่าเพราะจำนวนนักเรียนมีน้อยส่วนขนาดใหญ่
จะจัดการเรียนการสอนได้ค่อนข้างลำบากเพราะจำนวนนักเรียนมีมากต้องใช้ครูบุคลากรและอุปกรณ์
การเรียนการสอนมากขึ้นอีกกว่าเดิม

4. อายุการก่อตั้งของโรงเรียนได้กรอบแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2542: 76) ซึ่งได้กล่าวไว้
ว่า ด้านอายุ (Age) ขององค์กร อายุขององค์กรมีส่วนเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรซึ่งมีข้อสังเกตตาม
สมมติฐานได้ 2 ข้อคือ

1. องค์กรยิ่งมีอายุมากยิ่งมีลักษณะรูปแบบมาตรฐานมาก
2. โครงสร้างจะสะท้อนถึงช่วงในเวลาต่างๆกันในอเมริกา 4 ยุคนั้น มีลักษณะโครงสร้างที่
แตกต่างกัน คือในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในต้นศตวรรษที่ 19 มีการนำเองเครื่องจักรมาใช้ในการทอผ้า
และทำงานในไร่ในนาโครงสร้างองค์กรจะมีลักษณะในครัวเรือน คือ มีผู้บริหาร คือเจ้าของกิจการ
โครงสร้างจะมีลักษณะเด่นคือ มีหัวหน้าหน่วยงาน มีหน่วยงานย่อย ขนาดใหญ่ และมีความเป็นวิชาชีพ
สูง อายุเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ สำหรับในโรงเรียนเพราะผู้บริหารเป็นเพียงแต่บริหารงาน
อย่างเดียวแต่ต้องเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนและสังคมอีกด้วยมีผลการวิจัยหลายเรื่องเช่น
คูเปอร์ และคณะ (อภิกันยา วัชรสกุลย์. 2538: 51; อ้างอิงจาก Cooper, others.1979: 277) พบว่าอายุ
มีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้บริหารจะมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นเช่นงานวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540: 98)
พบว่าผู้บริหารมีการทำงานแตกต่างกัน อายุการก่อตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของบุคคล เช่น
บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2540: 246) พบว่าผู้บริหารที่ทำงานกับโรงเรียนที่ก่อตั้งน้อยกว่า 30 ปี มีการ
ทำงานไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกัน พรศักดิ์ ตระกูล ชิวพานิตต์ (2541: 59) ที่พบว่าโรงเรียนที่อายุ
ระหว่าง 30-40 ปี มีการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน

สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้แนวคิดหลักที่ใช้คือขอบข่ายของการบริหารวิชาการใช้แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยใช้การบริหารวิชาการทั้ง 6 คือ 1.การวางแผนงานวิชาการ 2.การบริหารหลักสูตร 3.การจัดการเรียนรู้ 4.การพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ 5.การจัดการสื่อการเรียนรู้ 6.การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักได้ใช้แนวคิดของเรดและคณะ (Reid; other. 1988: 24 – 29) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่สถานะภาพของผู้บริหาร,ผู้ช่วยผู้บริหารและด้านครู ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญและใช้แนวคิดของ จันทานี สงวนนาม (2545: 7 – 8) นอกจากนั้นบุคคลอื่นที่กล่าวมาเอามาเป็นส่วนประกอบสนับสนุนกรอบแนวคิดส่วนตัวแปรที่เป็นขอบข่ายการบริหารงานวิชาการใช้กรอบแนวคิดสำนักงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2551: 31-41) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ และอายุมีผลต่อการทำงานของผู้บริหารผู้บริหารที่ก่อตั้งโรงเรียนมานานย่อมมั่นใจในศักยภาพของตนเองในการบริหารโรงเรียนให้ดีขึ้นไปและคิดว่าโรงเรียนตั้งอยู่ได้นานเพราะมีความพร้อมมีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้

จากหลักการแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยใน
ครั้งนี้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

- 1.ขนาดของโรงเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 แต่ละโรงเรียนในกลุ่ม 1 มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
- 2.อายุการก่อตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆของท่าน ผู้รู้และงานวิจัยต่างแล้วนำมาสังเคราะห์ วิเคราะห์ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาและค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
 - 1.2 ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
 - 1.3 การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการ
 - 2.3 หลักการบริหารวิชาการ
3. การบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
 - 3.1 การวางแผนงานวิชาการ
 - 3.2 การบริหารหลักสูตร
 - 3.3 การจัดการเรียนรู้
 - 3.4 การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ
 - 3.5 การจัดสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
4. ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
 - 4.1 ขนาดของโรงเรียนได้แก่
 - 4.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 4.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง
 - 4.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่
 - 4.2 อายุการก่อตั้งของโรงเรียน ได้แก่

4.2.1 5 - 10 ปี

4.2.2 11 – 20 ปี

4.2.3 21 ปีขึ้นไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษา ของ คณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัด กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้มีการเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ 4 ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุและสามเณรเรียนกันมาก หากทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรีและกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้ออกระเบียบกระทรวง ให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมาและเมื่อสอบได้แล้วก็ยังคงจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษาธรรม และบาลีจะเสื่อมลงเพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษาธรรมและบาลีเสีย แต่ทางคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่ (เอกสารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2549: ถ่ายเอกสาร)

ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟั่น ชูตินฺธโร) จึงได้ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่ มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่าบาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา และได้ประกาศใช้

เมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดเสียดและกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่ปรากฏว่า ต่อมาการตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียนโดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้น โดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สัมผัสสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ ในช่วงนี้เกิดความสับสนเป็นอันมาก (เอกสารสำนักงานพระพุทธศาสนา. 2549 :10 ถ้ายเอกสาร)

ในขณะเดียวกันได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณรโดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตไป ตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป

ในที่สุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะสามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน ในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส 51 แห่งรายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมการศาสนา ปัจจุบันการศึกษาประเภทนี้ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาโดยลำดับจนมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ 403 โรงเรียน มีนักเรียน 54,300 รูป (ข้อมูลนี้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2551)

แต่เดิมนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ส่งกัศกรกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ แต่ต่อมา เมื่อมีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2545 และมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงอยู่ในภารกิจของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน ดูแล จัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (เอกสารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2549: ถ้อยแถลง)

ในปีการศึกษา 2542 – 2552 เนื่องจากการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.2545 ได้ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษาและมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยจัดให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ (60 ปีโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา 2552: 48)

วิชัย ธรรมเจริญ (2541: 27) กล่าวว่า การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นเรื่องของวัด จะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาต การเปิดการสอนระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการกรมการศาสนา (2542: 2-4) กล่าวว่า ในระยะเริ่มแรก มีเจ้าอาวาส จำนวน 51 แห่ง รายงานเสนอขอจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อกรมการศาสนา และในปี 2525 มีการจัดตั้งโรงเรียนเพิ่มเป็น 69 แห่งมีทั้งที่เป็นพระภิกษุ สามเณร และฆราวาส จำนวน 2,538 รูป/คน นักเรียน 10,183 รูป พ.ศ. 2542 ปรากฏว่ามีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 382 แห่งมีครู 4,074 รูป/คน นักเรียน 78,555 รูปโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญจัดตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยผ่านการพิจารณาของกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาต ให้แก่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การเรียนการสอนมีลักษณะเหมือนโรงเรียนเอกชน ครูและบุคลากรเป็นลูกจ้างโรงเรียน กรมการศาสนาเป็นผู้อุดหนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นรายหัว กรมการศาสนาได้กำหนดนโยบายขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ว่าด้วยการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำนวน 362 โรงเรียนให้มีคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการภายในปี 2544 แต่กรมการศาสนาไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยเหตุผลขาดงบประมาณ ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม พุทธศักราช 2545 และมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนดังกล่าวได้ขึ้นตรงต่อสำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาพุทธศักราช 2545

สรุป การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต้องการให้ผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบทำงานร่วมกับคนอื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขโดยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จะต้องมีการบริหาร และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาครู/บุคลากรอย่างต่อเนื่องจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนากการศึกษาด้วย

1.2 ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญนั้น เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้มีความรู้ มีทักษะ และมีความชำนาญตามศักยภาพของตน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้นจะเป็นรูปแบบของการศึกษาควบคู่กันไปกับกับวิชาสายสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้และการจัดการศึกษาแผนกธรรม และแผนกบาลี ควบคู่กันไปด้วยการกำกับดูแลของแม่กองธรรมและแม่กองบาลีได้มีนักวิชาการต่างๆได้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ดังต่อไปนี้

กองพุทธศาสนศึกษา (2551: 335) ได้ให้ความหมายว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติของกระทรวงศึกษาธิการ

ทศพร น้อยวงศ์ (2547: 14) ได้ให้ความหมายว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หมายถึงโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร และหลักสูตรพระปริยัติธรรมเป็นหลักสูตรที่จุดมุ่งหมายการศึกษาในการปลูกฝังให้ พระภิกษุสามเณร มีความรู้ มีทักษะในวิชาธรรมะและวิชาสามัญ

สุภาพร มากแจ้ง: และสมปอง มากแจ้ง (2542: 3) ได้ให้ความหมายว่า ปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาของสงฆ์และสภามหาวิทยาลัยสงฆ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร ให้ได้ศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา ได้แก่การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก โดยป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากพระบาลีในพระไตรปิฎก ซึ่งมีทั้งสิ้น 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลี หลักสูตรพระปริยัติธรรมสายสามัญ และหลักสูตรปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง ซึ่งทั้ง 4 หลักสูตรนี้

จำแนกไว้เป็น 2 หลักสูตร คือ กลุ่มหลักสูตรที่ศึกษาเฉพาะวิชาการทางพระพุทธศาสนา ได้แก่หลักสูตรปริยัติธรรมแผนกธรรม และหลักสูตรปริยัติธรรมแผนกบาลี ซึ่งจัดเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรม และกลุ่มที่ศึกษาหลักสูตรการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาร่วมกับวิชาการสายสามัญอื่นๆ ได้แก่หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ และหลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงฆ์ จัดเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมแบบประยุกต์

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2546: 1-2) ได้ให้ความหมายว่า สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2514 เป็นต้นมา

สรุป การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรที่ต้องการความรู้ ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป โดยวัดเป็นเจ้าของการเสนอจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมดังกล่าว ต้องผ่านความเห็นชอบจากเจ้าคณะตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค กรมการศาสนาและสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติตามลำดับ วัดและโรงเรียนต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับระเบียบของสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2544 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)

1.3 การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารจัดการงาน 4 ด้าน ได้แก่ (1) งานวิชาการ (2) งานธุรการ (3) งานบริหารทั่วไป และ(4) งานอื่นๆ โดยเฉพาะการบริหารนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร การควบคุมดูแลและการติดตามประเมินผลโดยอาศัยทรัพยากร ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยี เป็นต้นเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา บริหารภายใต้ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช 2546 โดยมีเจ้าอาวาสหรือพระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายให้เป็นผู้จัดการ และมีพระภิกษุที่มีพรรษา 5 พรรษาขึ้นไป มีวุฒิเปรียญธรรมไม่น้อยกว่า 3 ประโยค หรือปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต หรือปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่นแต่ต้องมีวิชาชีพครู เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ

สภาการศึกษาของคณะสงฆ์ ทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมการศึกษา มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรและแบบเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาตามหน้าที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย รวมทั้งแต่งตั้งกรรมการเกี่ยวกับการศึกษา กรรมการศาสนาเป็นที่ตั้งสำนักงานสภาการศึกษา มีอธิบดี กรรมการศาสนาเป็นเลขาธิการสภาการศึกษาของสงฆ์ โดยมีกองศาสนศึกษารับผิดชอบดูแลโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการให้การอุดหนุนเพื่อเสนอสภาการศึกษาของคณะสงฆ์พิจารณาอนุมัติและพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อการจัดการศึกษา (เสน่ห์ เจริญศักดิ์. 2547: 13)

ศูนย์ครูพระปริยัตินิตินเทศน์ประจำจังหวัดทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษา การนิเทศ การศึกษา การติดตามผล รวบรวมสถิติข้อมูลด้านการศาสนา การจัดทำแผนพัฒนาการศาสนศึกษาของจังหวัด รวมทั้งช่วยเหลือเจ้าคณะจังหวัดในการจัดการศาสนศึกษาของจังหวัด

พระมหาจิตินเรศ ศรีปะโค (2546: บทคัดย่อ) กล่าวว่า บุคลากรที่เป็นบรรพชิต และบุคลากรที่เป็นคฤหัสถ์มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านวิชาการ

จุมพล หนีพพานิช (ประพิณ สละ: .2541: 10; อ้างอิงจาก จุมพลหนีพพานิช.ม.ป.ป.) กล่าวว่า ตำแหน่งที่บุคคลเป็นเจ้าของในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือหมายถึงการจัดตำแหน่งทางสังคม ภายในกลุ่มในกรณีขององค์การบุคคลจะได้รับสถานภาพภายหลังการจัดตำแหน่งในกลุ่มหรือไม่ขึ้นอยู่กับระบบสถานภาพที่มีอยู่ในขณะนั้นว่าได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลให้ชัดเจน

ศิริ จันบำรุง (2549: 84) กล่าวว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่สามารถที่จะปฏิบัติงานที่หลากหลาย ผู้บริหาร สถานศึกษาก็ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและครูก็ปฏิบัติตามบทบาทของผู้สอนและในขณะเดียวกันก็อาจทำหน้าที่ผู้บริหารด้วยในระดับต้นด้วย เช่นหัวหน้าแผนกหรือผู้ช่วยต่างๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปนอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วย ผู้แทนโรงเรียนต่างๆ โรงเรียนละ 1 ท่าน ยกเว้นกลุ่มโรงเรียนที่มีโรงเรียนเกิด 10 โรงเรียน ให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วย ผู้จัดการโรงเรียน ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ครูคฤหัสถ์จากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนละ 1 ท่าน

การบริหารงานภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จำแนกการบริหารงานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาแห่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล และครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำและเสนอขอประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

4. การบริหารทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การจัดทำสำเนาโน้ตคร้วผู้เรียน การรับนักเรียนงานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา งานบริการสาธารณ ฯลฯ (เสน่ห์ เจริญศักดิ์. 2547: 13)

สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาประจำปีการศึกษา 2552

จำนวนโรงเรียน	401	โรง	จำนวนครูประจำ	2,781	รูป/คน
โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 120 รูป)	จำนวน	215	โรง	พระภิกษุ	จำนวน 1,002
โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-300 รูป)	จำนวน	159	โรง	สามเณร	จำนวน -
โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 รูป ขึ้นไป)	จำนวน	27	โรง	คฤหัสถ์	จำนวน 1,779
คน ชาย	จำนวน	1,084	คน		
			หญิง	จำนวน	695
จำนวนนักเรียน	56,109	รูป			
มัธยมศึกษาตอนต้น					
มัธยมศึกษาปีที่ 1	14,689	รูป	จำนวนครูพิเศษ	1,925	รูป/คน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	14,844	รูป	พระภิกษุ	จำนวน	684
มัธยมศึกษาปีที่ 3	11,954	รูป	ชาย	จำนวน	719
รวม	41,487	รูป	หญิง	จำนวน	522
			รวมครูประจำและครูพิเศษ	จำนวน	4,706
มัธยมศึกษาตอนปลาย					
มัธยมศึกษาปีที่ 4	6,198	รูป	เจ้าหน้าที่	จำนวน	1,010

มัธยมศึกษาปีที่ 5	4,885	รูป		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3,539	รูป	จำนวนห้องเรียน	2,435
รวม	14,622	รูป	มัธยมศึกษาตอนต้น	1,542
			มัธยมศึกษาตอนปลาย	893

(เอกสารสำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2552: ถ่ายเอกสาร)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งกำหนดให้กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1 ประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี และปราจีนบุรี

1. โรงเรียนนวมวิทย์ วัฒนคุณกษัตริย์อาราม แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร กรุงเทพฯ
2. โรงเรียนบาลีสหศึกษา มจร. วัดพระเชตุพลวิมลมังคลาราม แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ
3. โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ
4. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง วัดศรีบุญเรือง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
5. โรงเรียนพุทธศาสตร์วิทยา วัดสุทธาวาส แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ
6. โรงเรียนวัดกาญจนสิงหาสน์วิทยา วัดกาญจนสิงหาสน์ แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพรหมรังษี วัดพรหมรังษี แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ
8. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล วัดธรรมมงคล แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเวตวันธรรมาวาส วัดเวตวันธรรมาวาส แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ
10. โรงเรียนวัดผ่องพลอยวิริยาราม วัดผ่องพลอยวิริยาราม แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ
11. โรงเรียนวัดเสนาห์ ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
12. โรงเรียนพระปริยัติธรรมมหาสวัสดิ์วิทยา วัดมหาสวัสดิ์นาคพุมาราม ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
13. โรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม วัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก

จังหวัดปทุมธานี

14. โรงเรียนเตรียมพุทธศาสตร์ ตู๊ปลณ.53 ปลณจ. กบินทร์บุรี อําเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

15. โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระราหุล จังหวัดปทุมธานี

ครูและบุคลากร

ครู จะเป็นพระภิกษุ หรือคฤหัสถ์ก็ได้ มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกิด 60 ปี

ครูสอนวิชาภาษาบาลี จะต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาอื่น แต่ต้องมีวิชาชีพครู และต้องมีวุฒิเปรียญธรรม 3 ประโยค ขึ้นไป

ครูสอนวิชาธรรมวินัยและศาสนปฏิบัติ จะต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่นแต่ต้องมีวิชาชีพครูและมีวุฒินักธรรมชั้นเอก

ครูสอนวิชาสามัญ ต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาอื่น แต่ต้องมีวิชาชีพครูหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้วย

บุคลากรทางการศึกษา จะต้องมีความรู้การศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาทางการศึกษา

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก่อนปี 2535 มี 4 หน่วยงาน คือสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ กรมการศาสนา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและศูนย์ครูพระปริยัติธรรมนิเทศประจำจังหวัด สำหรับหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุนด้านวิชาการ ได้แก่กลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในลักษณะให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมเท่านั้น

ปัจจุบันการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้แก่ มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังโครงสร้างนี้

กองพุทธศาสนศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของกองพุทธศาสนศึกษาในการกำกับดูแล ให้การช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น ดำเนินการจัดตั้ง ยุบรวม ยกเลิก ส่งเสริม อุดหนุนงบประมาณ วางแผนพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน ตรวจสอบ และควบคุม ดูแลมาตรฐานการดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก

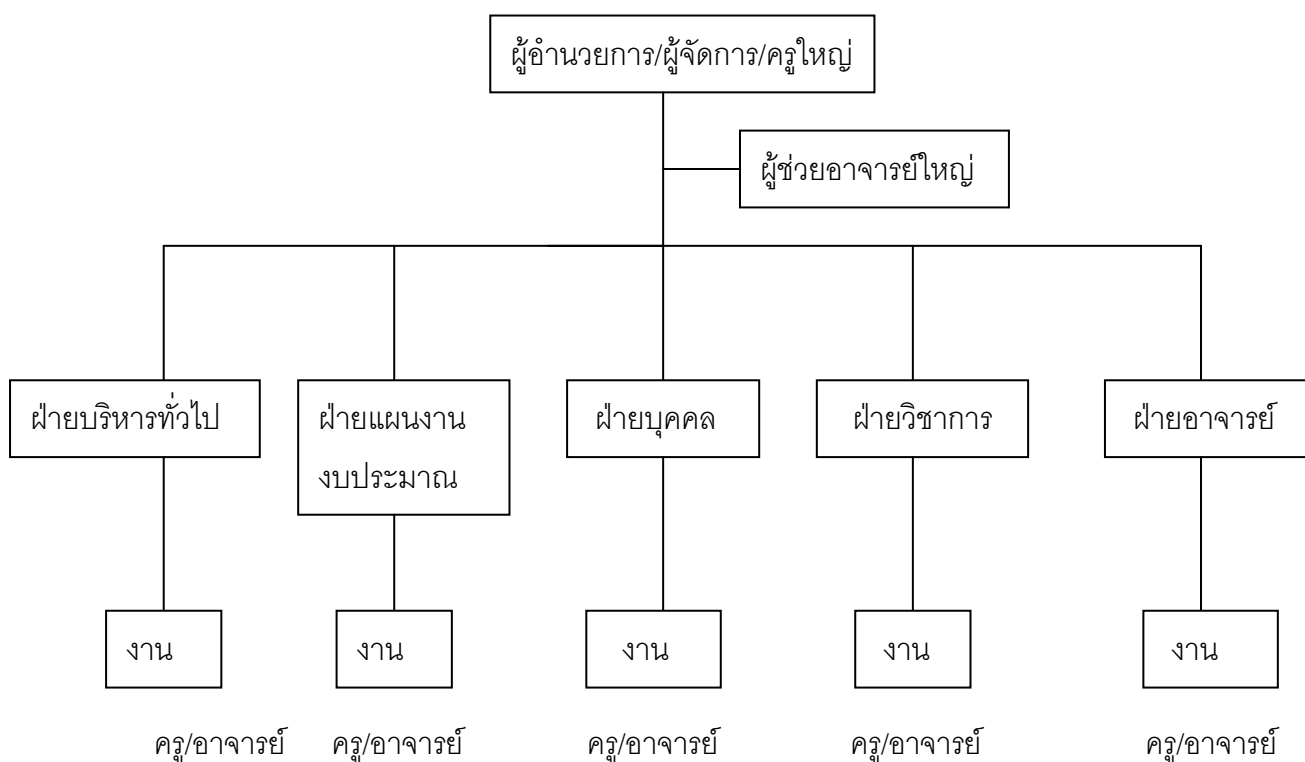
สามัญศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาการประสานงานการดำเนินงานกับกลุ่มโรงเรียนเป็น
ต้น

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิกองพุทธศาสนศึกษา

ที่มา: กองพุทธศาสนศึกษา. (2547). *ปฏิทินการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2547*. หน้า 17.

การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในปัจจุบันนั้นมีโครงสร้างการบริหารคล้ายกันกับโรงเรียนสามัญทั่วไปต่างเพียงรูปแบบเพราะแต่ละโรงเรียนมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นเพราะว่าข้อจำกัดด้านขนาดหรือด้านบุคลากรขององค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่โครงสร้างการบริหารจึงมีความสำคัญในการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนนั้นๆ ซึ่งหากโรงเรียนใดมีโครงสร้างที่ชัดเจนสามารถช่วยลดปัญหาอุปสรรคในการทำงานลงไปได้ เนื่องจากการทำงานต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อแต่งตั้งมอบหมายที่สอดคล้องกับความถนัดของบุคคล การมีสายงานของการทำงานตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาลงไปถึงผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจนย่อมส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้โครงสร้างภายในบังคับบัญชาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในปัจจุบันจึงมีลักษณะดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ที่มา: สุภาพร มากแจ้ง และสมปอง มากแจ้ง. (2542). *การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาคณะสงฆ์*. หน้า 34.

นโยบายหลัก

1. จัดการศึกษาเพื่อสร้างศาสนทายาทในการสืบทอดพระพุทธศาสนา
2. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนพระภิกษุสามเณรให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. จัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือสังคมโดยเปิดโอกาสให้เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ไม่เก็บค่าใช้จ่าจ่าย หรือเก็บค่าใช้จ่าจ่ายน้อย

พระวิเชียรธรรมคุณาธาร (2552: 52) กล่าวว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นควรเพิ่มนโยบายดังนี้

1. ส่งเสริมการศึกษาความรู้ขั้นพื้นฐานให้พระภิกษุสามเณรที่บวชเรียนในพระพุทธศาสนาได้มีโอกาสเท่าเทียมกับนักเรียนทั่วไป
2. ส่งเสริมปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านวิชาการให้แก่พระภิกษุสามเณรที่ต้องการบวชเรียนในพระพุทธศาสนา
3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างวัด โรงเรียน ชุมชน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา
4. เสริมสร้างพัฒนาบรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่นและสวยงาม

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่ดี เป็นผู้นำด้านศาสนธรรม และศาสนพิธี สืบสานวัฒนธรรมประเพณี สามารถประยุกต์หลักธรรม และองค์ความรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและสร้างศาสนทายาทให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรมให้แก่คณะสงฆ์และสังคม

พระมหาโกวิทย์ (2552: 11) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลกแล้วนำมาพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดี เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และให้มีจิตสำนึกที่จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงเจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

พระอุตรคุณารักษ์ (2552: 42) วิสัยทัศน์นั้นมุ่งให้การศึกษาด้านพระปริยัติธรรมเกี่ยวกับพระธรรมวินัย ประวัติพระพุทธศาสนา ศาสนพิธี และ ภาษาบาลี อีกทั้งวิชาสามัญทั่วไปเกี่ยวกับ 8 กลุ่มสาระ และเทคโนโลยี มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้จัดหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสม กับวัยของนักเรียน ฝึกอบรมปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน เจริญสมาธิภาวนา ทำวัตรสวดมนต์ พร้อมทั้งกิจของสงฆ์ ก่อให้เกิดคุณธรรม ศักยภาพ สมรรถภาพ และ สุขภาพพลานามัย ที่สมบูรณ์แข็งแรง มีความศรัทธาเลื่อมใสต่อพระรัตนตรัย เป็นพระธรรมทูต พุทธศาสนทายาท ทำหน้าที่ เผยแผ่หลักพระธรรมวินัย แก่พุทธศาสนิกชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในต่างแดน

ภารกิจ

1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เต็มตามศักยภาพ
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ นำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นศาสนทายาทที่ดี
5. ประสานสัมพันธ์กับวัด สถานศึกษา ชุมชน ในการจัดการศึกษา ร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการรณรงค์
6. พัฒนาและจัดสภาพแวดล้อม ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอ และหลากหลาย
7. ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับผู้เรียน
8. ส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน
9. ส่งเสริมวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและเน้นข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตนเหมาะสมกับสมณะสาธูป
2. ผู้เรียนมีความสำรวมกาย วาจา มีบุคลิกภาพที่ดี
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นศาสนทายาท
4. ผู้เรียนมีความสามารถเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
5. ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
6. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูกตเวทีย
7. ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพยากรสิ่งของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
8. ผู้เรียนมีความอดทนอดกลั้น
9. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีสำนึกที่เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พัฒนาสิ่งแวดล้อม และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย

10. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์
11. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
12. ผู้เรียนมีความสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสมณสาธูป
13. ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา
14. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ในการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างมีอิสระเหมาะสมกับสมณสาธูป

หลักการ

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาวิชาพระปริยัติธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบันได้ตามสมควรแก่สมณวิสัย พระอรรถคณารักษ์ (2552: 13) กล่าวถึงหลักการดังนี้ว่า

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้แสวงหาความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้แตกฉานเพื่อการเผยแผ่
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจวัตรของสงฆ์อย่างถูกต้อง
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมาย

การศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้พระภิกษุสามเณรพัฒนาตน ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็นศาสนทายาทที่ดีและนำความรู้จากการศึกษาไปพัฒนาสังคมตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญ

2. มีนิสัยใฝ่หาความรู้มีสมณสัญญา เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบสงฆ์
3. มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
4. รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม
5. มีความภูมิใจในความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
6. มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชนและสังคม
 วิชา ธรรมเจริญ (2541: 80) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายว่าการศึกษิตตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นการศึกษาที่มุ่งให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติตามพระวินัย สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิชาทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาสังคม ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ประมุขตามสมควรแก่สมณวิสัย

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ทักษะในศาสนปฏิบัติและกิจของสงฆ์ตามพระธรรมวินัยและระเบียบสงฆ์
2. มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมของชาวพุทธ
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
4. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งพระธรรมวินัย
5. มีความสำนึกในสมณะสัญญาและการเป็นคนไทยร่วมกัน มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
6. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สำนักงานเลขาธิการศึกษา (2548: 176-177) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับพระสงฆ์ในความดูแลของคณะสงฆ์ ร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเขตพื้นที่การศึกษา เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัด เพื่อให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมได้รับการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เช่นเดียวกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นๆ ตามข้อกำหนดในมาตรา 14 (2) มาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 38 ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 14 สถาบันศาสนา ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้ (2) เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนด

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลป วัฒนธรรมและการกีฬา เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา 33 สภาการศึกษา มีหน้าที่ (1) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลป วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษาทุกระดับ (2) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา (4) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (1) (5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 34 คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการขั้นพื้นฐาน

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลจัดตั้ง ยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล สถาบันศาสนา ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเพิ่มในส่วนของหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรท้องถิ่นเข้าไป เช่น ภาษาบาลี ศาสนปฏิบัติ ธรรมวินัย และหลักสูตรอื่นๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

หลักสูตร

ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, สุขศึกษา และพลศึกษา, ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี, ภาษาต่างประเทศ และมีวิชาพระปริยัติธรรม ประกอบด้วยวิชาภาษาบาลี และวิชาธรรมวินัย เป็นวิชาเฉพาะในส่วนของวิชาสามัญใดที่ขัดแย้งต่อพระธรรมวินัย หรือไม่เหมาะสมต่อสมณะ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและทำความเข้าใจกับกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ(2552: คำนำ) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการจัดศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนในเครือข่าย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 และใช้ในโรงเรียนทั่วไปตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน หน่วยงานต่างที่รับผิดชอบโดยตรงและมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่นหลักสูตรช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐานส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่น่าพอใจ

แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเพิ่มในส่วนของหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรท้องถิ่นเข้าไป เช่น ภาษาบาลี ศาสนปฏิบัติ ธรรมวินัย และหลักสูตรอื่นๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

กิตติ ธีรศักดิ์ (2539: 16-17). ได้กล่าวว่า หลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ปีพุทธศักราช 2544 มี 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรวมวิชาทั้งสิ้น ให้ครบ 96 หน่วยการเรียนรู้ โดยแยกเป็นวิชาบังคับ จำนวน 78 หน่วยการเรียนรู้และวิชาเลือกเสรี จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

วิชาที่เรียนจำแนกเป็น วิชาสามัญ 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และวิชาปริยัติ 4 หมวด ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ และศาสนศิลป์

2. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรวมวิชาทั้งสิ้นให้ครบ 81 หน่วยการเรียนรู้ โดยแยกเป็นวิชาบังคับ จำนวน 42 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเสรี จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

วิชาที่เรียนจำแนกเป็น วิชาสามัญ 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และวิชาปริยัติ 4 หมวด ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ และศาสนศิลป์

หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน มี 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2544 ซึ่งทั้ง 2 หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาในการปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณร มีความรู้ทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญ พระภิกษุสามเณรที่เรียนในแต่หลักสูตรจะตั้งลงวิชาเรียนและจำนวนหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้จบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2544

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. เวลาเรียน

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียนโดย

ปกติประมาณ 3 ปี

1.2 ในปีการศึกษาหนึ่ง ให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร โดยให้มีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ และเวลาเรียนในภาคฤดูร้อนนี้ให้ใช้สำหรับเรียนรายวิชาที่เรียนซ้ำ

หรือรายวิชาที่แก่ “ 0 “ หรือรายวิชาที่เปลี่ยน “ร” หรือ “มส”

1.3 โรงเรียนต้องเปิดเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวมแล้วอย่างน้อย 35 คาบ

1.4 ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 32 คาบ และให้โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร โดยเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรม

พัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ต้องจัดให้มีเวลาสำหรับให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอิสระตามความสนใจ จำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์

1.5 นอกจากเวลาที่กำหนดในข้อ 1.1 ถึง 1.4 ต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจของสงฆ์โดยมีเจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นผู้ควบคุม

2. หน่วยการเรียนรู้

รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีค่าเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศ เรียนได้ไม่เกิน 1 ภาษา

การจัดทำรายวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในของหลักสูตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นพุทธศักราช 2544

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ลำดับ ที่	กลุ่มวิชา	รหัสวิชา ม.4		รหัสวิชา ม.5		รหัสวิชา ม.6		กน.	คาบ/ สัปดาห์
		ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2		
	สารพื้นฐาน								
1	ภาษาไทย	ท 41101	ท 41102	ท 42101	ท 42102	ท 43101	ท 43102	1.0	2
2	คณิตศาสตร์	ค 41101	ค 41102	ค 42101	ค 42102	ค 43101	ค 43102	1.5	3
3	วิทยาศาสตร์	ว 41101	ว 41102	ว 42101	ว 42102	ว 43101	ว 43102	1.5	3
4	สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส 41101	ส 41102	ส 42101	ส 42102	ส 43101	ส 43102	1.5	3
	วัฒนธรรม	พ 41101	พ 41102	พ 42101	พ 42101	พ 43101	พ 43102	1.5	2
	สุขศึกษาและพลศึกษา	ศ 41101	ศ 41102	ศ 42101	ศ 42102	ศ 43101	ศ 43102	0.5	1
	ศิลปะ	ง 41101	ง 41102	ง 42101	ง 42102	ง 43101	ง 43102	0.5	1
	การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	อ 41101	อ 41102	อ 42101	อ 42102	อ 43101	อ 43102	2.0	4
	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน								
	รวม							9.5	19
	สาระเพิ่มเติม								
	กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม								
1	ธรรมวินัย	ส 41201	ส 41202	ส 42203	ส 42204	ส 43205	ส 43206	2.0	4
2	ศาสนปฏิบัติ	ส 41207	ส 41208	ส 42209	ส 42210	ส 43211	ส 43212	0.5	1
	กลุ่มภาษาต่างประเทศ								
	ภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน	อ 41201	อ 41202	อ 42203	อ 42204	อ 43205	อ 43206	1.0	2
	ภาษาอังกฤษฟัง-พูด	อ 41207	อ 41208	อ 42209	อ 42210	อ 43211	อ 43212	1.0	2
	ภาษาบาลี	บ 41201	บ 41202	บ 42203	บ 42204	บ 43205	บ 43206	1.5	3
	ภาษาสันสกฤต	สก 41201	สก 41202	สก 42203	สก 42204	สก 43205	สก 43206	0.5	1
	รวม							6.5	13
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
	กิจกรรมแนะแนว								1
	กิจกรรมธรรมสาธยาย								1
	กิจกรรมชุมชน								1
	รวม								3
	รวมทั้งหมด							16.0	35

หมายเหตุ จำนวน 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ 1 ภาคเรียน = 700 ชั่วโมง 1 ปีการศึกษา = 1,400 ชั่วโมง

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เวลาเรียน

1.1 หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลาเรียนโดยกติประมาณ 3 ปี

1.2 ในปีการศึกษาหนึ่ง ให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์และโรงเรียนสามารถเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร โดยมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ เวลาเรียนในภาคฤดูร้อนนี้ ให้ใช้สำหรับเรียนรายวิชาที่เรียนซ้ำหรือรายวิชาที่แก้ "0" หรือรายวิชาที่เปลี่ยน "ร" หรือ "มส"

1.3 โรงเรียนเปิดเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบๆละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบ

1.4 ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 27 คาบและให้โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร โดยเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ต้องจัดให้มีเวลาหรับให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอิสระตามความสนใจ

นอกจากเวลาที่กำหนดในข้อ 1.1 ถึง 1.4 ต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจของสงฆ์โดยมีเจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นผู้ควบคุม

2. หน่วยการเรียน

รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีค่าเป็น 1 หน่วยการเรียนรายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรสำหรับภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ไม่เกิน 2 ภาษา

3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4.การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

5.เกณฑ์การจบหลักสูตร

5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรอย่างน้อย 81 หน่วยการเรียน โดยเรียนวิชาบังคับ 42 หน่วยการเรียน วิชาเลือกเสรีอย่างน้อย 39 หน่วย

5.1 การเรียนและทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

1.1 อดได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 78 หน่วยการเรียน

1.2 ในแต่ละภาคเรียนต้องเข้าร่วมกิจของสงฆ์ โดยมีเวลาเข้าร่วมกิจของสงฆ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกิจวัตรที่ทางวัดกำหนด

6.การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงรายวิชาและเนื้อหาของรายวิชาต่างๆในหลักสูตรให้ทำเป็นคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการคู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ(2552:52)

เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่า จบการศึกษาภาคบังคับและจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่า จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดดังนี้

1. เกณฑ์การผ่านการศึกษาระหว่างชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1.1 ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมิน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.4 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. เกณฑ์ผ่านการศึกษาระดับชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

- 2.1 ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่ได้ศึกษากำหนด
- 2.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. เลือตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างจำนวน 96 หน่วยการเรียนรู้ โดยเรียนวิชาบังคับ 78 หน่วยการเรียนรู้ วิชาเลือกเสรี 18 หน่วยการเรียนรู้ และทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน
2. ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ วิชาบังคับแกน ภาษาไทย ศาสนาปฏิบัติ ภาษาบาลีและธรรมวินัย
3. ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้
4. ในแต่ละภาคเรียน ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสงฆ์ โดยต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของสงฆ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกิจวัตรที่ทางวัดกำหนด
5. การแก้ไขหลักสูตรในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชาและเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรให้ทำเป็นคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3,4-6)

1. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระและได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า “1” ทุกรายวิชา
2. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ต้องได้รับผลการประเมินในระดับ “ผ่าน”
3. ผู้เรียนผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และได้ผลการประเมินในระดับผล “ดี” หรือ “ดีเยี่ยม”
4. ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและได้ผลการประเมินในระดับ “ผ่าน” ทุกกิจกรรม

ตาราง 2 เกณฑ์ผลการเรียน

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีเยี่ยม	80-100
3.5	ผลการเรียนดีมาก	75-79
3	ผลการเรียนดี	70-74
2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี	65-69
2	ผลการเรียนน่าพอใจ	60-64
1.5	ผลการเรียนพอใช้	55-59
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50-54
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	0-49

1. ผู้เรียนต้องเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

1.1 ผู้เรียนที่ได้ผลการประเมินรายวิชาใดๆต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด หรือ “0” หรือ “ต่ำกว่าร้อยละ 50” ผู้ปกครองต้องติดตามผู้เรียนให้เข้ารับการแก้ไขซ่อมเสริมจนได้ระดับผลการเรียน “ไม่น้อยกว่า 1” หรือ “สูงกว่าร้อยละ 50” หรือผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ที่สถานศึกษากำหนด

1.2. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับ “ผ่าน” ทุกรายวิชา จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านระดับชั้นและการผ่านช่วงชั้น

1. 3. ช่วงชั้นที่ 3 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประเมินผลการเรียนเป็นรายปี

1.4. ช่วงชั้นที่ 4 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประเมินผลการเรียนเป็นรายภาค

2. การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ มีแนวดำเนินการดังนี้

2.1 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

2.2 คณะกรรมการฯ มีหน้าที่กำหนดเกณฑ์การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความแล้วมอบหมายผู้สอนดำเนินการ

2.3 ผู้สอนมอบหมายผู้เรียนให้ไปศึกษาเรื่องหนึ่งด้วยตนเอง ทำโครงการเลือกชิ้นงานหรือเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความเมื่อผ่านความเห็นชอบแล้วให้เก็บผลงานไว้ใน Portfolio

2.4 ผู้เรียนต้อง “ผ่าน” เกณฑ์การประเมินการอ่านวิเคราะห์ และเขียนสื่อความตามที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านระดับชั้น และการผ่านช่วงชั้น

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

3.1 คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับปัญหาความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างเอกลักษณ์เฉพาะของสถานศึกษา เช่น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสันติสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ชุมชน และสังคมโลก โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นอาจซ้ำหรือแตกต่างจากคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะตามมาตรฐานหลักสูตรโดยจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสมณสาธูป

3.2 แนวการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

“ดีเยี่ยม”	ดย	หมายถึง	มีพฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
“ดี”	ด	หมายถึง	มีพฤติกรรมผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถานศึกษากำหนด
“ควรปรับปรุง”	ป	หมายถึง	มีพฤติกรรมบางประการที่ต้องปรับปรุง

3.3 ผู้เรียนที่ได้รับผลการประเมิน “ควรปรับปรุง” เป็นผู้ “ไม่ผ่าน” ต้องเข้าร่วมปฏิบัติการตามแนวทางที่สถานศึกษากำหนด และได้รับผลการประเมินในระดับ “ดี” ขึ้นไปจึงถือว่า “ผ่าน”

3.4 ผู้เรียนต้อง “ผ่าน” เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาครบถ้วน จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านระดับชั้น และการผ่านช่วงชั้น

4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.1 สถานศึกษามีหน้าที่กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และแนวทางในการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคน

4.2 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด้วยความเห็นชอบของคณะสงฆ์ที่ให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นหลัก และมีรายวิชาอื่นๆ ทางศาสนา เช่น ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความต้องการของพระภิกษุ สามเณร ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันพระพุทธศาสนาในการส่งเสริม สนับสนุน การเผยแผ่ และการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาเป็นต้น

ตาราง 3 สภาพปัญหาและต้องต้องการ

ด้าน	สภาพปัญหา	ความต้องการ
1. อาคารสถานที่	1. อาคารเรียนไม่อยู่ในที่เดียวกัน 2. บริเวณคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม 3. ห้องเรียนและห้องพักครูไม่เหมาะสม	1. อาคารสถานที่ที่เป็นเอกภาพ 2. บริเวณกว้างพอที่จะจัดกิจกรรมได้แก่ - ห้องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - ห้องประชุม - ห้องสมุด - ห้องปฏิบัติการทางภาษา - ห้องสวัสดิการ/ปฐมพยาบาล
2. สภาพแวดล้อม	1. มีเสียงรบกวน 2. มลภาวะทางอากาศ	1. ติดพัดลมดูดอากาศ 2. ติดพัดลมผนังทุกห้อง 3. ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
3. สาธารณูปโภค	1. แสงสว่างไม่เพียงพอ 2. เครื่องทำน้ำเย็นไม่เพียงพอ 3. ห้องสุขาไม่ถูกสุขลักษณะ 4. เครื่องขยายเสียงไม่สมบูรณ์	1. เพิ่มหลอดไฟฟ้าทุกห้อง 2. ซื้อเครื่องทำน้ำเย็นเพิ่ม 3. ปรับปรุงเพิ่มเติมห้องสุขา 4. จัดหาเครื่องขยายเสียงเพิ่ม
4. บุคลากร	1. ขาดบุคลากรในบางรายวิชา 2. ขาดบุคลากรในบางสายงาน	1. อัตราอาจารย์สายวิทย์/คณิต/ ภาษาอังกฤษ/แนะแนว 2. อัตราเจ้าหน้าที่ห้องสมุด/ เจ้าหน้าที่ธุรการ
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	1. วิธีการเรียนการสอนแบบบรรยาย	1. จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2. ส่งเสริมให้ครู/อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอนให้มากขึ้น
6. การเดินทาง	1. การโดยสารรถเมล์ของนักเรียนไม่สะดวก	1. ขอความร่วมมือจาก ชสมก. 2. รับส่งนักเรียนในบางเส้นทาง

ที่มา: พระมหาโกวิทย์ สิริวัฒนโณ. (2551). แผนพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา.

สรุป การบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจากกรณีที่ได้ศึกษามาในแต่ละ โรงเรียนนั้น พบว่าการบริหารวิชาการในโรงเรียนไม่แตกต่างกันเท่าไรเพราะแต่ละโรงเรียนก็ใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (สพ.ฐ) พ.ศ. 2551 และในปีพ.ศ. 2552 และ 2553 เป็นต้นไปทางกระทรวงได้จัดทำหลักสูตรใหม่ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ใหม่ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2551 เป็นต้นไปซึ่งจะเริ่มใช้ในโรงเรียนต้นแบบก่อน และทางโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญก็จะใช้หลักสูตรใหม่นี้ด้วย การจัดการเรียนการสอนก็ เป็นไปตามหลักสูตรของกระทรวง และการวัดผลประเมินผลก็เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎ กระทรวงศึกษาธิการส่วนที่จะแตกต่างกันบ้างก็เป็นบรรยากาศในการเรียนสถานที่ส่วนมากก็จะอยู่ใน วัดสิ่งอำนวยความสะดวกก็อาจจะแตกต่างกับบ้างแล้วแต่ว่าโรงเรียนได้ก่อตั้งมานานแค่ไหนและ พัฒนาการไปถึงไหนอาจจะมีบ้างในการขาดแคลนเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีทางการ ศึกษาเช่นคอมพิวเตอร์เป็นต้นและกฎระเบียบของโรงเรียนก็อาจจะแตกต่างกันบ้างแล้วแต่ละ โรงเรียนจะออกกฎการเรียนออกมา

2. การบริหารวิชาการ

2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 2) ได้ให้ความหมายการบริหารวิชาการว่า หมายถึง การบริหาร กิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การสอน หลักสูตร และรวมถึงการพัฒนาครู เพื่อนำผลแห่งการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงนั้น มา เอื้ออำนวยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดีมากยิ่งขึ้น

กมล ภูประเสริฐ (2544: 6) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รุจิร ภูสาระและ จันทรานี สงวนนาม (2545: 56) ได้ให้ความหมายการบริหารวิชาการว่า การบริหารวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 2) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการว่า การบริหาร สถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปการบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการซึ่ง

จะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผลขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขึ้น การวางแผนงานด้านวิชาการขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นการส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ

2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 2) ได้ให้ความสำคัญการบริหารวิชาการว่า เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องการบริหารวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2544: 26) กล่าวว่าการบริหารวิชาการเป็นงานหลักมีลักษณะคล้ายกับส่วนที่เป็นร่างกายของเด็ก หรือร่างกายของผู้เรียนเป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบโรงเรียนซึ่งจะผิดพลาดไม่ได้ เป็นงานที่เป็นหัวใจโดยหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ เป็นหลักที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียนและใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียนคือให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้ คนดีที่เป็นคนที่สมบูรณ์

ปัญญา แก้วกัญญา และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 17) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ในระดับสถานศึกษาการบริหารวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

วิชัย ตันสิริ (2542: 113) ได้ให้ความสำคัญว่า การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญมาก บทบาทของสถาบันการศึกษาคือการสร้างผู้นำในวิชาชีพต่างผู้นำทางวิชาการด้านความคิด ผู้นำทางการเมืองผู้นำในวงราชการสถาบันการศึกษาจึงมีผลต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม หากจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลก็จะเป็นการสร้างพื้นฐานของการสร้างทรัพยากรบุคคลของชาติ

คันทนีย์ เครือชะเอม (2546: บทคัดย่อ) อ้างถึง สมิท และคนอื่น ๆ (Smith; and others. 1961: 170) ได้ศึกษาค้นคว้าและให้ความสำคัญของงานพบว่าผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานด้านต่างๆโดยมีงานบริหารวิชาการมากที่สุดคือ

1. การบริหารวิชาการ	คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคคล	คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารกิจการนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ 20

4. การบริหารการเงิน	คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารอาคารสถานที่	คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารงานทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ 5

รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545: 56) ได้ให้ความสำคัญว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นส่วนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2542: 22) ได้กล่าวว่าการบริหารวิชาการมีความสำคัญคือ การบริหารวิชาการมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดปัญหา ความเสื่อมโทรมทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และปัญหาคุณภาพประชากร จนทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคมขนาดใหญ่ตามทฤษฎีในรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาต้องปรับปรุงทางวิชาการให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ ฉะนั้นหลักการที่สำคัญที่สุดในการดูแลระบบการศึกษาของเราในศตวรรษหน้าคือการเปิดรับ “ความหลากหลาย” นับตั้งแต่ประเภทของภารกิจที่ต่างต่างกัน รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ถึงความหลากหลายของรูปแบบการบริหารจัดการและการระดับทรัพยากรด้วยความหลากหลายเช่นนี้

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ว่า สถานศึกษาทุกประเภทและโรงเรียนทุกแห่ง ไม่ว่าจะจัดงานบริหารโรงเรียนออกเป็นรูปแบบใด หรือจำแนกงานบริหารโรงเรียนออกเป็นกี่ประเภท จำนวนมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพและขนาดของโรงเรียนเช่นใดก็ตาม ทุกหน่วยงานต้องจัดให้มีงานวิชาการในสถานศึกษาของตนด้วยกันทั้งสิ้น งานด้านวิชาการจึงนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญหรืออาจเรียกได้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษาหรืองานหลักของโรงเรียนทีเดียว ส่วนงานบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานอื่นๆ ดังกล่าวล้วนมาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพดีมากยิ่งขึ้น ดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่เพียงมุ่งให้นักเรียนอ่านหนังสือออก เขียนได้ หรือคิดเลขเป็นตามที่กล่าวมาแล้วเท่านั้นแต่ต้องรวมถึงการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักวิถีการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต งานวิชาการจึงเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของบุคคลซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในอันที่จะออกไปช่วยพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

กมล ภูประเสริฐ (2544: 5) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารวิชาการว่าเป็นการบริหารคุณภาพที่คาดหวัง คือคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้แก่ความรู้ ความเข้าใจ

ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกายและจิต และคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคาดหวังโดยกำหนดในหลักสูตรคาดหวังกำหนดโดยชุมชนและสังคม คาดหวังโดยสถานศึกษา และคาดหวังโดยตัวผู้เรียน

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 17) ได้กล่าวว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ในระดับสถานศึกษาการบริหารวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานวิชาการจะประกอบด้วย การศึกษาปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียมการเรียนการสอน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการสอน การวัดและประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ การนิเทศติดตามผล การวางแผนและการกำหนดวิธีดำเนินงานทางด้านวิชาการ รวมถึงการประชุมทางวิชาการ

จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2544: 26) กล่าวว่าการบริหารวิชาการเป็นงานที่กลายเป็นศูนย์กลางของการบริหารโรงเรียน ที่จะครอบคลุมงานโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้า โรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียง เป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับกัน ส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลัง อ่อนด้อย โรงเรียนนั้นก็จะไม่เป็นที่นิยมจะไม่เป็นที่ยอมรับ จะขาดคนศรัทธา หรือความศรัทธามักจะเสื่อมถอยลง

สรุป ความสำคัญของการบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.3 หลักการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียน โรงเรียนจะมีมาตรฐาน หรือคุณภาพการศึกษามากหรือน้อยเพียงใด มีชื่อเสียงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพ. (อนุศักดิ์ สมิตสันต์. 2540: 8).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 6) ได้กล่าวไว้ว่าหลักการบริหารวิชาการมีหลักดังนี้

2.1 หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2.2 หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึงผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษา มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 9) ได้กล่าวไว้ว่า ในการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปยังผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ทุกคน ความเป็นผู้นำของผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนอยู่ที่ความสามารถที่จะใช้บุคคลอื่นให้ทำงาน ค้นหาศักยภาพหรือความสามารถพิเศษตัวของผู้ร่วมงาน แล้วนำศักยภาพหรือความสามารถพิเศษนั้นๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวบุคคลผู้นั้นเอง และหน่วยงานในที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรใช้วิธีการบังคับหรือขู่เข็ญ เพราะจะไม่บังเกิดประโยชน์แต่ประการใด ผู้บริหารโรงเรียนควรอาศัยเทคนิคที่จะกระตุ้น เพื่อให้เกิดพลังในทางสร้างสรรค์ และจินตนาการที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2544: 20) กล่าวว่า อย่างไรก็ตามเนื่องจากงานวิชาการมีขอบข่ายที่กว้างขวางและมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับงานบริหารด้านอื่นๆ ของโรงเรียน เทคนิคและหลักการบริหารจึงอาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของงาน แต่หลักการสำคัญที่ควรนำไปปฏิบัติงานบริหารงานวิชาการ อาจสรุปได้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับหลักสูตร แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของรัฐ
2. จัดตั้งคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน
3. กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ริเริ่ม สร้างสรรค์ และพัฒนางานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ
5. จัดทำโครงการพัฒนาครูขึ้นในโรงเรียน
6. ส่งเสริมสวัสดิภาพ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
7. มีการติดตามและประเมินผลงาน

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 9) อ้างถึง ภิญญู สารธ ว่าได้เสนอหลักการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยกล่าวเน้นรายละเอียดของแต่ละงานไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบ ควรศึกษาเพื่อให้รู้ถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการสอนรายวิชาที่จะต้องสอนตามหลักสูตรว่ามีอะไรบ้าง มีกิจกรรมใดบ้างที่ควรนำมาปฏิบัติในการสอน เพื่อเสริมหลักสูตร หรือเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวิชานั้นๆ ของนักเรียน
2. พิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบโดยรอบคอบ พิจารณาเนื้อหาสาระของแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ว่าสอดคล้องและเหมาะสมกับหลักสูตรเพียงใด ส่วนใดขาดตก

บทพร้อมก็จะได้หาทางเพิ่มเติมเท่าที่ควร แบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดท้ายบทที่มีความเหมาะสมเพียงใด บางที่ครูสอนจำเป็นจะต้องเพิ่มเติม แก้ไขหรือปรับปรุงด้วยตนเองตามความเหมาะสม

3. ในกรณีที่โครงการสอนอยู่แล้ว ครูจะต้องร่วมกันพิจารณาความสมบูรณ์ของโครงการสอน ด้วยการพิจารณาดังกล่าวควรนำมาเปรียบเทียบการปฏิบัติทั้งนี้เพราะโครงการสอนบางตอนไม่อาจสามารถปฏิบัติได้สมบูรณ์ หรือไม่สะดวกที่จะสอนตามลำดับนั้นๆ ก็อาจต้องแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสม ถ้ายังไม่มีโครงการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำให้ครูร่วมกันจัดทำขึ้นใช้ในโรงเรียนด้วยตัวเอง เพื่อเป็นแนวทางในการกำกับและควบคุมการสอนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน และตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

4. พิจารณาข้อสอบรายวิชาต่างๆ ที่ได้เคยจัดสอนมาแล้ว เพื่อทราบแนวทางของข้อสอบเพราะโดยปกติข้อสอบมักจะแสดงออกถึงวัตถุประสงค์ของการสอนรายวิชานั้นๆ แนวของข้อสอบจะเป็นเครื่องช่วยครูได้มากในการสอนให้ถูกทิศทาง

5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแปลงแบบเรียนจะไม่มีประโยชน์เลยถ้าครูไม่ยอมเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อม การปรับปรุงการสอนของครูมีความสำคัญเหนือการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรจัดให้มีการอบรมครู เพื่อเพิ่มเติมความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ จัดให้มีการแสดงปาฐกถาในด้านวิชาการโดยเฉพาะเรื่องวิธีสอนให้ครูได้ฟังเป็นครั้งคราว ปาฐกถาดังกล่าวอาจเป็นการเสริมความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาที่ครูต้องสอนหรือเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่างๆ

6. ในด้านนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป มาบรรยายวิธีการเรียนที่จะก่อให้เกิดผลดี เป็นครั้งคราว ถ้าเป็นไปได้ควรให้ศิษย์เก่าของโรงเรียนที่ได้รับความสำเร็จจากการเรียนและการทำงานมาแล้วเป็นผู้บรรยาย จะได้กระตุ้นหรือบำรุงขวัญให้นักเรียนขยันขันแข็งในการเรียนได้มากขึ้น นับว่าเป็นการส่งเสริมวิชาการอีกแนวทางหนึ่ง

7. การกำหนดให้ครูในโรงเรียน ผลัดเปลี่ยนเป็นผู้บรรยายพิเศษการประชุมนักเรียนบางชั้นหรือทั้งโรงเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้พิเศษเพิ่มเติมได้มาก ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรจัดให้มีเป็นประจำอย่างน้อย 2 ครั้ง ในภาคเรียนหนึ่งๆ

8. ควรนำผลการสอบของแต่ละวิชา แต่ละชั้นเรียนมาศึกษาวิเคราะห์ทุกสิ้นปีการศึกษาทั้งนี้เพื่อการแก้ไขและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วิชาการ ในการนี้ทางโรงเรียนอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาสมทบด้วยก็ได้

สรุปหลักการบริหารวิชาการก็คือ หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึงการได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนกินเวลา และช้ากว่ากำหนด หลักแห่งประสิทธิผลหมายถึงผลผลิตได้ตาม

จุดมุ่งหมายที่วางไว้นั้นคือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสามารถ ทักษะ คุณภาพ

3.1 การวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนวิชาการเป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติงานและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การวางแผนล่วงหน้าอย่างมีระบบ รอบคอบมีขั้นตอนย่อมทำให้งานนั้นๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่นและมี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องยึดการวางแผนไว้เป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน เมื่อได้เตรียมการ ไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารต้องจัดให้มีการวางแผนงานโดยปฏิบัติดังนี้. (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546: 95).

1.จัดทำแผนงาน และโครงการวิชาการประจำปี เพื่อให้การวางแผนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย และขอให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานและรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความสำเร็จในความเป็นเจ้าของ หน่วยงาน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ได้ร่วมคิดร่วมทำ และจะได้ให้ความร่วมมือด้วยเป็นอย่างดี เมื่อกำหนดแผนงานเสร็จแล้ว ก็จัดทำโครงการสนับสนุนแผนงานวิชาการ โดยให้ครอบคลุมงานต่อไปนี้

- 1.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย มาตรการ และทิศทางของการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 การจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียน
- 1.3 การวางแผนการสอน
- 1.4 การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน
- 1.5 การนิเทศการสอน
- 1.6 ห้องสมุด
- 1.7 การวัดและประเมินผล
- 1.8 การพัฒนาการสอนในกลุ่มประสบการณ์หรือแผนการเรียนต่างๆ
- 1.9 การซ่อมเสริม
- 1.10 การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
- 1.11 การรายงานผลการเรียน เป็นต้น

สถานศึกษาหรือโรงเรียนใดจะมีโครงการต่างๆ ในแผนงานวิชาการมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนนโยบาย วัตถุประสงค์และ เป้าหมายของโรงเรียนนั้นๆ เป็นประการสำคัญ สำหรับการเขียนโครงการนั้น จะต้องประกอบไปด้วย หัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. หลักการและเหตุผล

3. วัตถุประสงค์
4. เป้าหมาย
5. ผู้รับผิดชอบโครงการ
6. ระยะเวลาดำเนินการ
7. สถานที่ดำเนินการ
8. วิธีดำเนินงานและขั้นตอนการปฏิบัติการ
9. งบประมาณที่ต้องการ
10. การติดตามและประเมินผลโครงการ
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ เมื่อสิ้นสุดโครงการ

2. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ในรอบปีการศึกษาหนึ่งๆ จะมีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจนว่าจะกระทำวันใด เดือนใด และขณะเดียวกันก็จะเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้ที่รับผิดชอบให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ปฏิทินปฏิบัติงานยังช่วยกระจายกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สัมพันธ์และเหมาะสมในแต่ละภาคเรียน โดยป้องกันมิให้กระจุกอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรด้านต่างๆ ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าอีกด้วย

3. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู ให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือ และแผนการสอน

4. การจัดทำตารางสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอนโดยผู้บริหาคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

5. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกจัดครูผู้สอนให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น และความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนจะมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนแล้ว เทคนิควิธีการสอนก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดจนความสามารถในการปกครองดูแลเด็กนักเรียนให้อยู่ในกรอบ หรือแนวทางที่ต้องการ

6. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนมีความสำคัญไม่น้อยต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องทราบถึงจำนวนชั้นที่จะทำการสอนนั้น จะแบ่งอย่างไร เป็นกี่ชั้น แต่ละชั้นจะยึดถือวิธีการคัดเลือกอย่างไร ทั้งนี้ จะต้องเป็นการประสานอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายอาคารสถานที่และฝ่ายวิชาการในการจัดชั้นเรียนมักจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและปรัชญาของโรงเรียน แต่หลักการที่สำคัญที่น่าจะคำนึงถึงก็คือการจัดชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มขีดความสามารถเป็นประการสำคัญ

ในขั้นนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำกับและดำเนินงานตามแผนงานวิชาการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบเตรียมการสอน โครงการสอน และบันทึกการสอน
2. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา
3. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูไม่มาปฏิบัติการสอน
5. ควบคุม ดูแล ให้ครูจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียน
6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
7. ควบคุม ติดตาม ให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการงานและโครงการ ดำเนินกิจกรรมไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

การประเมินผลทางวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขหรือพิจารณาปรับปรุงต่อไป การประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีแนวปฏิบัติ เช่น
 - 1.1 จัดหาเครื่องมือประเมินผลทุกชนิด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คณะครู อาจารย์
 - 1.2 จัดส่งเสริมให้มีการประเมินอย่างสม่ำเสมอเพื่อมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นประการสำคัญ
 - 1.3 รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือและการนิเทศในลักษณะต่างๆ
 - 1.4 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน เพื่อให้ครูใช้สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน
 - 1.5 ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนและเพื่อหาทางร่วมมือกันในการพัฒนานักเรียน
 - 1.6 ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน โดยนำผลมาเปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ก้าวหน้าขึ้นตลอดเวลา
2. การประเมินผลโครงการวิชาการของโรงเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.1 เป็นผู้ริเริ่ม และส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของโรงเรียน
 - 2.2 พิจารณาและประเมินความสำคัญของโครงการร่วมกับคณะครูอาจารย์

- 2.3 ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ
- 2.4 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการ
- 2.5 เป็นผู้ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลโครงการ
- 2.6 เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือจัดทำ

โครงการต่อเนื่อง

2.7 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลที่ได้จากโครงการ

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของคุณ มีแนวปฏิบัติ เช่น

- 3.1 สังเกตพฤติกรรมการสอนของคุณ
- 3.2 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของคุณโดยวิธีการต่างๆ เช่น สังเกตความก้าวหน้าของเด็ก ตรวจสอบจากผลงานของเด็ก เป็นต้น
- 3.3 รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคุณ
- 3.4 จัดประชุมประเมินผลงานของคุณ
- 3.5 สรุปผลจากการประเมินการทำงานโครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย
- 3.6 ทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหน้าที่อันสำคัญอย่างหนึ่ง ของการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนเพราะวิชาการเป็นเป้าหมายอันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยตรงและครอบคลุมกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา การที่จะทำให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์จะต้องทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถในทุกขั้นตอนของกระบวนการการบริหารวิชาการตามที่ได้กล่าวมาแล้วการบริหารงานวิชาการจึงจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ประเสริฐ เศษฐพันธ์ (2542: 70-71) กล่าวถึงการวางแผนการไว้ว่าเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติ หลังจากที่ผู้บริหารได้ตัดสินใจแล้วว่าจะทำอะไรในขั้นต่อไปจะต้องนำสิ่งที่ตัดสินใจไว้นั้นมากำหนดวิธีการ ขั้นตอนและรายละเอียดของการดำเนินการ โดยจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการ สถานที่ คน เงินและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้การวางแผนงานวิชาการที่ดีต้องคำนึงถึงสภาพความจริงขณะปฏิบัติให้มากที่สุด

วิภาดา คุปตานนท์ (2544: 34) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหารงาน การวางแผนนอกจากจะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายแล้วการวางแผนช่วยผู้บริหารในการกำหนดเป้าหมาย ชี้ให้เห็นถึงอนาคตขององค์กร และช่วยกำหนดแนวทางในการดำเนินงานอีกด้วย

เดสสเลอร์ (Dessler. 1998: 144) ได้ให้คำนิยามการวางแผนว่า เป็นกิจกรรมทางการบริหาร ที่อาจเกิดได้ทุกวัน ทุกเวลา โดยใช้วิธีการสำคัญที่เรียกว่า แผน เป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

กริฟฟิน (Griffin. 1999: 8) ได้ให้ความหมายว่าการวางแผนวิชาการเป็นการกำหนดเป้าหมายในอนาคตสำหรับองค์การแล้วตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการเลือกใช้ทรัพยากรที่ต้องการในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น

เชอร์มาฮอน (Schermerhorn. 1999: G-7) ได้นิยามการวางแผนว่าเป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องตัดสินใจว่ามีวัตถุประสงค์อะไรในอนาคตและจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ดาฟท์ (Daft. 1997: 8) ได้ให้คำนิยามการวางแผนไว้ว่า เป็นการกำหนดเป้าหมายของอนาคตของผลการปฏิบัติงานทางธุรกิจ และครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องของการตัดสินใจและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น การวางแผนเป็นการคัดเลือกกิจกรรมจากบรรดาทางเลือกต่างๆที่จะช่วยดำรงรักษาความมีประสิทธิภาพทางการบริหารได้

อำไพ ตีรณธนากุล (2541: 95) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องชี้วัดแนวทางการปฏิบัติงาน การวางแผนเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตตามความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลัง การวางแผนวิชาการในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด

สรุป จากความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ ที่นักการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานดำเนินการจัดทำกิจกรรมต่างๆ อันประกอบไปด้วย การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนและโครงการสอน การนิเทศการสอน การวัดผลและประเมินผล การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การประเมินผล การจัดงานวิชาการ ตลอดจน การมุ่งเสริมและพัฒนาคนในองค์การหรือสถานศึกษาให้มีศักยภาพสูงสุดและขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนที่จะมีการปฏิบัติโดยจะต้องจัดระบบสายงานวิชาการ งบประมาณ มีการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรเป็นต้น

3.2. การบริหารหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งที่สำคัญของงานด้านวิชาการ คือหลักสูตรเป็นตัวกำกับงานวิชาการแม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันจะใช้หลักสูตรระดับที่เป็นแบบเดียวกันก็ตาม แต่ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปการ

จัดโปรแกรมการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของสถานศึกษานั้น เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แม้กระทั่งผู้เรียนก็มีส่วนที่จะทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษา

หากจะเปรียบเทียบหลักสูตรรถยนต์ นั่นก็คือ รถยนต์ที่มียี่ห้อ หลายรูปแบบ สร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้ใช้ได้เลือกตามความต้องการ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ใช้หลักสูตรเปรียบเสมือนผู้ขับเคลื่อนรถยนต์ รถยนต์จะแล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษาตลอดจน การนำไปใช้ให้เหมาะสมกับงาน การจัดเวลาและสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้รถ ผู้บริหารสถานศึกษามูลนิธิในสถานศึกษาก็ต้องรู้จักและเข้าใจการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความรับผิดชอบของผู้บริหารมีตั้งแต่การสนับสนุนส่งเสริมและการกำกับดูแลในด้านหลักสูตร การสนับสนุนในด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ ส่วนในด้านการดูแลก็คือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพเป็นตัวสำคัญ. (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546: 42)

กู๊ด (Good. 1973: 157) กล่าวว่า หลักสูตร คือโครงการทั่วไปทั้งหมดของเนื้อหาวิชา อุปกรณ์ การเรียนการสอนที่สถาบันได้จัดไว้ให้นักศึกษาเรียนเพื่อให้มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะจบการศึกษาเพื่อเข้าสู่อาชีพต่อไป

ไพศาล หวังพานิช (กรอุณา รามัญจิต. 2548:12; อ้างอิงจาก ไพศาล หวังพานิช (2535; 2-3) กล่าวว่าหลักสูตรกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ ย่อมต้องสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่ยึดถือเสมอ ทั้งนี้ เพราะทั้งปรัชญาการศึกษาและหลักสูตร ล้วนแต่เป็นเป้าหมายของการศึกษาทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าปรัชญาทางการศึกษาเป็นเป้าหมายที่เป็นความมุ่งหวังหรือความปรารถนาจะเกิดขึ้น ส่วนหลักสูตรเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหวังนั้นเมื่อปรัชญาทางการศึกษาเปลี่ยนไปหลักสูตรก็ต้องเปลี่ยนตาม เพื่อกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับความคิดใหม่ที่ยึดถืออยู่นั้น

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540: 7) กล่าวว่า ความหมายของคำว่าหลักสูตรที่ครอบคลุมวงจรของการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการสร้างการนำไปใช้ และการประเมินผลดังนี้ หลักสูตร คือ เอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่างๆที่จัดให้ ผู้เรียนพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่างๆอันพึงปรารถนาของสังคมนั้น อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยที่แผนงานหรือโครงการนั้นๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์ คือมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมีการกำหนดแผนงานและโครงการนั้นไปปฏิบัติในสถาบันการศึกษา จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2540: 44) กล่าวว่าหลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาเมื่อได้ใช้ครบวงจรของหลักสูตรแล้วควรจะได้มีการประเมินเพื่อสำรวจข้อดีและข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาต่างๆในการใช้หลักสูตรนั้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 35) กล่าวว่า ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับชาติระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ระดับท้องถิ่นได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญคือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่นรวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริมติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและการดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

วิจัย วงษ์ใหญ่ (2543: 25) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพได้แก่

1. เอกสารหลักสูตรมีความชัดเจน สมบูรณ์ ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้สอนมีคุณภาพ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

3. ผู้เรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะเรียนหลักสูตรนี้ได้
 4. มีบริการสนับสนุนมีทรัพยากรหลักสูตรที่ดีและเพียงพอที่เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร
 5. มีคณะกรรมการบริหารที่ดีและดำเนินการจัดระบบบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
 6. ระบบอาจารย์มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะให้ข้อมูลและช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน
 7. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้และมรรยาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมของผู้เรียน
 8. ระบบควบคุมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ.
- สรุป จากความหมายและความสำคัญของการบริหารหลักสูตรหมายถึงการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยการใช้กระบวนการบริหารได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่อ การประเมินผล การปฏิบัติงาน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้หน้าที่ของผู้บริหารมีการจัดวางนโยบายการวางแผนและการจัดตั้งวัตถุประสงค์การมอบหมาย ความรับผิดชอบให้กับหน่วยงาน การประสานงานติดต่อ การจัดสรรทรัพยากรทั้งการติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรจึงมีลักษณะงานคล้ายกับการบริหารงานลักษณะอื่นๆ ในสถานศึกษา แต่อาจแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์วิธีการและการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรจึงหมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตรแบ่ง

3.2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 42) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยการใช้กระบวนการบริหารได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่อ การประเมินผล การปฏิบัติงาน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ หน้าที่ของผู้บริหารจึงมีการจัดวางนโยบาย การวางแผนและการจัดตั้งวัตถุประสงค์ หน้าที่ถัดไป การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับหน่วยงาน การประสานงานติดต่อ การจัดสรรทรัพยากรรวมทั้ง การติดตามประเมินผล

การบริหารหลักสูตร จึงมีลักษณะงานคล้ายกับการบริหารลักษณะอื่นๆ ในสถานศึกษา แต่อาจแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ วิธีการและการประเมินผล

การบริหารหลักสูตร จึงหมายถึง กระบวนการบริหารงานโดยใช้หลักสูตรแบ่งเป็น 4 ชั้นคือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

กิตติมา ปรีดีดิถิก (โกศล ศรีทอง. 2543: 19; อ้างอิงจาก กิตติมา ปรีดีดิถิก. 2532: 60) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึงเอกสารที่กำหนดโครงการการศึกษาของผู้สอนโดยกำหนดความมุ่ง

หมายการศึกษาเนื้อหาของความรู้และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลและหมายถึงประมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะ เกิดความคิดและทัศนคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

อุทัย บุญประเสริฐ (2544: 27) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีนั้น ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้คำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน คำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างภายในตัวผู้เรียนในความสามารถในการพัฒนาทักษะ และการสร้างคุณสมบัติอันพึงประสงค์ หลักสูตรจึงได้กำหนดสิ่งที่ต้องการและกำหนดสิ่งที่จำเป็นในขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ไว้ในระดับที่มีทางเป็นไปได้ เป็นสิ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริงกับมนุษย์ปกติในระดับนั้นๆ โดยทั่วไป เป็นส่วนสำคัญยิ่งในแผนพัฒนาความเป็นคนที่สมบูรณ์

สงัด อุทรานันท์ (โกศล ศรีทอง. 2543: 19; อ้างอิงจาก สงัด อุทรานันท์. 2527:273-274) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานด้านวิชาการโดยนำหลักสูตรมาจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ตลอดจน ค่านิยมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

สรุป การบริหารหลักสูตรได้แก่การวางแผนการใช้หลักสูตรโดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ จัดอบรมครู กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง สม่่าเสมอ ติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน

3.2.2 กระบวนการการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรได้นำกระบวนการบริหารงานมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารงานมีประโยชน์ต่อการทำงานดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารหลักสูตรสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นงาน ปัญหาของ ความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้ทันสมัยกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของงาน
3. ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายความเจริญก้าวหน้า มองเห็นปัญหาทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้
4. ช่วยส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงาน ได้งานเหมาะสมกับบุคคล เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ

5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์การทำงานอย่างมีอิสระ และความคิดริเริ่มช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงาน ให้เป็นไปตามความเหมาะสม และรวดเร็วช่วยให้มีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 43) ได้กล่าวว่ากระบวนการการบริหารหลักสูตร สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็นการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังนี้

1.1 การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ ก็ได้มีการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตรแล้วในการตรวจสอบหลักสูตรแม่บท แต่ละสถานศึกษาสามารถทำได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา โดยการตรวจสอบตั้งแต่วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รูปแบบ โครงสร้าง เนื้อหารายวิชาวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่า เหมาะกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องปรับปรุงบ้างตามความเหมาะสม

1.2 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรก่อนนำไปใช้เป็นสิ่ง

1.3 เป็น ทั้งนี้ก็เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะมีผลกระทบต่อการบริหารหลัก

1.4 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาจะต้องได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมากบ้างน้อยบ้างในลักษณะที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพราะการจัดหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่เฉพาะการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับสื่อการสอน ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่บริหารหลักสูตร ได้แก่ฝ่ายวิชาการจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของสิ่งเหล่านี้ และต้องปรับปรุงแก้ไขวิธีบริหารงาน เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การประชาสัมพันธ์ จะเริ่มตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรต้นแบบเป็นระยะว่าใช้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

ก การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่นการออกแผ่นปลิว บทความในหนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ

ข การใช้สื่อการสอน เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ค การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

1.3 การเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เหมือนกับการจัดการของต่างๆ ก่อนออกเดินทางเพื่อไม่ให้เกิดการขัดข้องใน

ระหว่างหลักสูตรกำลังดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนรู้การสอน การเตรียมความพร้อมมีหลายอย่าง ดังนี้

ก การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้แก่

1. เตรียมความพร้อมของครูผู้สอน ซึ่งเป็นตัวบุคคลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอน เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ใน ห้องเรียนกับผู้เรียน สิ่งที่ต้องทำในการเตรียมความพร้อมทางด้านครูผู้สอนคือ การสำรวจจำนวน ครูผู้สอน ความพร้อมในการสอน โดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการจัดเตรียม เนื้อหาหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการสอน การประเมินผลการเรียน รวมทั้งการให้ความเข้าใจกับผู้สอน ให้มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร

2. การเตรียมผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนวการศึกษา บุคลากรเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้ หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยทั่วไปบุคลากรที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรก็จะช่วย ครูในด้านการเรียนการสอนได้ดีในการพัฒนาคุณภาพการสอน

3. การเตรียมผู้บริหาร โดยทั่วไปผู้บริหารมีหลายระดับ หากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็มี ผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าแผนกวิชา ตลอดจนหัวหน้าแผนกอื่น ๆ ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรไม่ยิ่งหย่อนกว่าครูและผู้นิเทศการสอน เพราะเป็นผู้กำกับดูแล หลักสูตรให้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรตรวจสอบสภาพและปัญหาของสถานศึกษาในความ ดูแลของตนเพื่อจะได้พัฒนาและแก้ไขได้ถูกต้อง การประชุมสัมมนาผู้บริหารเรื่องบทบาทและหน้าที่ใน การส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นรวมทั้งแนวคิดและเทคนิคของการบริหารหลักสูตร

ข การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุฝึก สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่ งบประมาณ สถานที่ฝึกงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นต้น

1. การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ ในการสอนด้านทักษะปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ วัสดุฝึกในโรงประลองและห้องปฏิบัติ การเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเตรียมจัดซื้อและจัดการไว้ล่วงหน้า ก่อนการสอน มิฉะนั้นอาจเกิดการจัดซื้อและขาดแคลนในเวลาสอนจึงควรจะได้วางแผนการไว้ล่วงหน้า เกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุ

2. การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอนหลักสูตรใหม่ ย่อมต้องการสิ่งใหม่ๆ การจัดหา วัสดุพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอน เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์ในการใช้สื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นแต่ทั้งนี้ก็ ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่นห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ช่าง เทคนิคที่จะช่วยบริหารใช้สื่อด้วย

3. การเตรียมอาคารสถานที่ อาคารสถานที่ที่เป็นห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงประลอง ควรจัดหาให้พร้อม ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่เหล่านั้นเช่น ห้องปฏิบัติก็ต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนนำหลักสูตรไปใช้

4. การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นมากงบประมาณจะเป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือไม่นอกจากจะใช้ในด้านค่าจ้างค่าตอบแทนและยังเป็นค่าใช้จ่ายสอยในการพัฒนาวัสดุ หลักสูตร คู่มือสื่อ คู่มือนักเรียน เอกสาร และอุปกรณ์การสอน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนต่อการสอน

5. การเตรียมห้องสมุด เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ครูและนักเรียนมีแหล่งค้นคว้า สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด จึงจำเป็นต้องจัดหาเอกสารต่างๆที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในห้องสมุด

การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการจัดการประเมินเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

สรุป การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำโครงการสอน เป็นต้น

3.3 การจัดการเรียนรู้

3.3.1 ความหมายและความสำคัญการจัดการเรียนรู้

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 265) กล่าวว่า ความก้าวหน้าและการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งในสังคมมนุษย์ปัจจุบัน เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสำคัญ นักจิตวิทยาเชื่อว่า การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนและการจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่เหมาะสม สามารถพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้ การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ การจัดและพัฒนาสถานศึกษาหรือโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่องานวิชาการ ก็นับว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยง ตลอดจนมีความสำคัญในลักษณะที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 25) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มี

มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญ สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546: 246) กล่าวว่า การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในบทเรียน แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในสภาพความเป็นจริง เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา รู้จักสืบเสาะหาคำตอบข้อสงสัยต่างๆ จากแหล่งวิทยาการ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสภาพต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ตกเป็นเครื่องมือของใคร รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและสามารถให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้อื่นได้เมื่อเขาเติบโตขึ้น ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นครูอย่างแท้จริง ทั้งด้านคุณลักษณะนิสัย จิตใจ และด้านความรู้ความสามารถที่จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา (IQ) ด้านอารมณ์ (EQ) และด้านจิตใจ (MQ) เพื่อการเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

สาลี รักสุทธิ (2544: 2) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ว่าเป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ กิจกรรมทางการศึกษา การลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะให้ความรู้ อย่างเดียว เป็นผู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นกัลยาณมิตรสำหรับนักเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 30) กล่าวว่า กลไกของกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ ผู้สอนจะต้องมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเสริมสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยมุ่งหวังให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจและความถนัด เป็นการเคารพสิทธิของผู้เรียน ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา 43 แต่ข้อที่ต้องใคร่ครวญคงมิได้อยู่ที่ลิขสิทธิ์เสมอไปใน การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะเวลาของการศึกษา 12 ปีเท่านั้น หากแต่น่าจะอยู่ที่คุณภาพของระบบการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตอยู่ในการศึกษา โดยที่โลกของการศึกษาต้องสามารถเข้าไปเกี่ยวพันการดำรงชีวิตพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตของผู้เรียน สิ่งสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีสาระและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต โดยเสริมสร้างวุฒิภาวะของผู้เรียนไปพร้อมๆ กับการทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตประจำวันและอาชีพประจำของครอบครัวต่อไป การมุ่งหวังเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 57) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความเจริญอกงาม ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้จึงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนปฐมพฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องกับหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนจะเรียนดี เรียนช้า เรียนเร็ว เข้าใจ

หรือไม่เข้าใจ มีผลมาจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงไว้เสมอว่าถ้ามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีมีความเหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดความสะดวกสบายทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ มีกำลังใจ และมีความพึงพอใจในการเรียน ทำให้เกิดสมาธิและปัญญา และเกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 71) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์ แต่มีใช้ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรืออูมิกาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2548: 122) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองจากเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยให้สนองความต้องการ ความสนใจความถนัดของผู้เรียน และมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์รอบด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จำเป็นจะต้องมีความหลากหลายรูปแบบ และ กระบวนการในการดำเนินการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 13) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน จึงจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน โดยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การที่ผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายได้นั้น ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอน วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนแบบต่างๆ ก่อนจะออกแบบการเรียนรู้หรือวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ดีได้

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541: 20) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีในตัวผู้เรียนที่มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สงบ ปราศจากความกังวลใจ แต่มีความอบอุ่นใจ และความเป็นกัลยาณมิตรถ้วนทั่วทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ถวิล มาตรเหลี่ยม (2544: 29) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การให้การศึกษแก่ทุกระดับนั้นเองในการจัดการศึกษาตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมักจะทำถือว่าการศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับสร้างความสำเร็จในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง รวมถึงวัฒนธรรม ค่านิยมเท่านั้น สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เกือบทุกๆ ส่วนของโลกประชาชนเริ่มยอมรับและมองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการศึกษามีคุณค่าและเป้าหมาย การศึกษาก็คือตัวแทนของการเรียนรู้และการพัฒนานั้นเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 25) ได้แบ่งการจัดการเรียนรู้ไว้ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะอัน

สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

อรุณ จันทวานิช (2547: 23) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ

1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม วิธีการเรียนรู้และวิธีการประเมินผล การเรียนรู้

4. ผู้เรียนคิดเองและปฏิบัติจริง

5. ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

6. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ดริสโคล (Driscoll. 1994: 78) มองการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียน และวิธีการที่จะทำให้ความต้องการเหล่านั้นสัมฤทธิ์ผลด้วย

แลง, แมคแบท และ เฮเบอร์ท (Lang, Mcbath. & Hebert. 1995: 148) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันไปเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน

อุทัย บุญประเสริฐ (2544: 10) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการดังนี้คือ

- เนื้อหาสาระ/กิจกรรมตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน
- ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา
- จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้
- จัดการเรียนการสอนสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างสมและปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม/สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้
- จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา/สถานที่ และร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สรุปการจัดการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนและเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

3.4. การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 35)

กรมสามัญศึกษา (2542: 8) กล่าวว่าการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ หมายถึงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนแบบต่างๆ การจัดการซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรและการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ

นุสรณ์จิต ธรรมสิริ (2547: 46) กล่าวว่าการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาน ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับ

กรมสามัญศึกษา (โกศล ศรีทอง. 2543: 25; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา. 2532: 8) ได้ให้ความหมายว่าพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ หมายถึงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนแบบต่างๆ การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรและการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ

พิมพ็อร สดเอียด (2547: 12) กล่าวว่าส่งเสริมงานวิชาการหมายถึงงานที่เกี่ยวกับการควบคุม กำกับและส่งเสริมการดำเนินการทางวิชาการได้แก่ งานสวัสดิการของบุคลากร งานสารบรรณ งานแผนงานโครงการและงบประมาณ งานอาคารสถานที่ และส่งแวดล้อม งานพัสดุ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ และงานกิจการนักศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2544: 27) กล่าวว่าส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนแท้จริงมีความหมายและขอบเขตมากกว่าตัวหลักสูตร และการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่งานวิชาการของโรงเรียนจะมีหลักสูตรเป็นแกนกลางเสมอ ในกิจกรรมหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานการเรียนการสอน หลักสูตรจะเป็นตัวกำกับในเรื่องเนื้อหาความรู้ เรื่องทักษะ เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรและยังมีส่วนที่วัดด้วยภาวะสุขภาพอีกด้วย

สรุป การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการจึงหมายถึง การปฏิบัติงานด้านวิชาการที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมทั้งทางด้านการเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรและการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ

3.5 การจัดสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีใน

ท้องถิ่นการเลือกใช้สื่อควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลายสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ. (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 25)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 2-3) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ผลการวิจัยพบว่าการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่าส่วนใหญ่ครูผู้สอนผลิตสื่อใช้เอง ร้อยละ 71.43

การใช้สื่อพบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด และเอกสารประกอบการเรียนการสอน

ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจากการสังเกตการสอบพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจเรียน สนใจเรียน กระตือรือร้น กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก และกล้าอภิปรายซักถาม และผู้สอนส่วนใหญ่ตั้งใจสอนเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ใจเย็น และชื่นชมให้กำลังใจนักเรียน

บราวน์ นอร์เบิร์ก และสริกเลย์ (Brown, Norberg; & Srygley. 1973: 584) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ว่า หมายถึงจำพวกอุปกรณ์ทั้งหลายที่สามารถเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียน จนเกิดผลการเรียนที่ดี ทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เฉพาะที่เป็นวัสดุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การสาธิตการทดลอง ตลอดจนจนถึงการสัมภาษณ์ เป็นต้น

ไฮนิช โมเลนดา และรัสเซล (Heinich, Molenda; & Russel. 1985: 5) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสื่อไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็น สไลด์ โทรทัศน์ วิทยุ เทป บันทึกเสียง ภาพถ่าย วัสดุฉาย และวัสดุสิ่งตีพิมพ์ ซึ่งเป็นพาหนะในการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลไปยังผู้รับ เมื่อนำมาใช้กับการเรียนการสอน หรือส่งเนื้อหาความรู้ไปยังผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน

สรุปสื่อการเรียนรู้จึงหมายถึงการจัดสื่อการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่นการเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับการพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนและผู้สอนที่ใช้สื่อ

3.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ. (กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 28).

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 60) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นการประเมินที่ทำได้ง่ายถ้าผู้สอนไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้สู่ศักยภาพที่ชัดเจน เพราะการเรียนรู้ที่ยังคงต่อเนื่องขณะที่มีการประเมินวิธีการประเมินแบบเดิม

โดยการทดสอบ การเรียนรู้จะถูกปิดลงในขณะที่มีการประเมินเกิดขึ้น การประเมินสภาพจริง ต้องการให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ก่อนกับสถานการณ์ใหม่ ผู้สอนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำได้ อะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนประยุกต์ขึ้น ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ความยุติธรรมของการประเมิน ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่สนใจ และมีความเข้าใจชัดเจน รวมถึงความรับผิดชอบของการที่จะคิดประดิษฐ์คิดค้นหาคำตอบเอง สิ่งที่น่าสนใจของการเรียนสำหรับผู้สอนคือผู้เรียนคิดอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 21) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลนั้นควรประเมินดังนี้คือ

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจาก
 - การแสดงความคิดเห็น
 - ความสนใจเรียน
 - ความร่วมมือในกิจกรรม
 - การรายงานของกลุ่ม
2. ตรวจสอบความถูกต้องของการสรุปกฎเกณฑ์ลักษณะสำคัญ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบและแบบฝึกหัด

ปัญญา แก้วกียูร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 20) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลและการเทียบโอนประสบการณ์ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครูใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลตามระดับชั้นเรียน ที่มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ การประเมินคุณภาพระดับสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายปีและช่วงชั้นนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้

ภัทรา นิคมานนท์ (2540: 25) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและผู้สอนโดยตรง ครูทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการให้เข้าใจอย่างถูกต้องและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกระบวนการวัดผลและประเมินผล ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การประเมินผลไว้อย่างชัดเจนตลอดจนกำหนดหน้าที่ของโรงเรียนในการประเมินผล

บุญมี ก่อบุญ (2548: 122) กล่าวว่า การวัด และการประเมินผลการเรียนรู้ มีอาศัยกรอบการวัดผลตามหลักสูตรแกนกลางแนวดำเนินการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาซึ่งกรอบการวัด

และประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ปัจจุบันใช้หลักสูตร พ.ศ.2551) กำหนดให้มีการประเมินผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาผลของการประเมินที่ได้ จะเป็นข้อมูลย้อนกลับสะท้อนให้เห็นภาพของการพัฒนาและข้อบกพร่องของผู้เรียน นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในการตัดสินใจผลการเรียนเพื่อประโยชน์ต่างๆ เช่น การเลื่อนชั้น การจบหลักสูตร การคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

มาร์กอต (Margot. 1992: 1372-A) ได้ศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่ามีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ส่วนที่คล้ายคลึงกันคือผลผลิตมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนที่แตกต่างกันได้แก่บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งพบว่ามีส่วนดีและส่วนบกพร่องที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษา การประเมินผล การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและต้องการกระทำอย่างมีแบบแผน

สรุปการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คือเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและหมายถึงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับดำเนินการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอน สร้างเครื่องมือการวัดผล การเรียน จัดทำเอกสารแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้อง และสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจน ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพสถานศึกษา ในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

4. ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

4.1 ขนาดของโรงเรียน

องค์กรหรือโรงเรียนได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นและความหมายดังต่อไปนี้คือ รอบบินส์และโคลเทอร์ (Robbins & Coulter. 2002: 16) ได้ให้ความหมายว่าหมายถึงสิ่งที่มีอยู่จริงโดยสังเกตได้ง่ายจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจนรวมถึงบุคคลหรือสมาชิก และการมีโครงสร้างที่รอบคอบ

โจนส์และจอร์จ (Jones & George. 2004: 4) กล่าวว่าองค์กรหรือโรงเรียนหมายถึงการรวบรวมบุคคลที่จะมาทำงานด้วยกันและมีการประสานงานกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ได้กำหนดไว้ในอนาคต

รอบบินส์และดีเซนโซ (Robins & Decenzo. 2004: 6) กล่าวว่าองค์การเป็นระบบของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์บางประการโดยเฉพาะ

เดสเลอร์ (Dessler. 2004: 8) องค์กรประกอบด้วยบุคคลที่รวมตัวกันแล้วมีการออกแบบบทบาทเพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถทำงานด้วยกันได้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย

เฮลเรจและสโลว์คัม (Hellriegel & Slocum. 2005: 6) องค์กรคือความร่วมมือของกลุ่มเพื่อทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะ

แม็คแชม (McShane. 2005: 6) กล่าวถึงองค์การว่าเป็นกลุ่มของคนทำงานโดยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุผล

เชอร์โตและเชอร์โต (Certo & Certo. 2006: 228) องค์กรหมายถึงผลลัพธ์ของกระบวนการจัดองค์การ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542: ๑) กล่าวว่าในด้านการสร้างรูปแบบขององค์การงานวิจัยนี้ได้เสนอรูปแบบการจัดโครงสร้างที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ เพื่อให้พิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา สำหรับทั้งระบบบริหารจัดการที่เป็นสถานศึกษาแบบเดี่ยวๆ สมบูรณ์ในตัวเองและสถานศึกษาแบบเครือข่ายโดยสำคัญที่ขนาดของสถานศึกษา

จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2542: 77) กล่าวว่า ในด้านขนาด (Size) ขององค์กรมีสมมุติฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านขนาดขององค์กร 3 ข้อ คือ

1. องค์กรยังมีขนาดใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างที่ละเอียดแยกย่อยมากขึ้น งานจะมีความลึกและต้องใช้ทักษะเฉพาะสูง มีความแตกต่างระหว่างหน่วยงานต่างๆ มาก ทำให้ต้องการบริหารมากขึ้น
2. องค์กรยังมีขนาดใหญ่มากขึ้น ขนาดของหน่วยงานย่อยก็ย่อมจะใหญ่ตามไปด้วย
3. องค์กรยังมีขนาดใหญ่ย่อมมีลักษณะรูปแบบมาตรฐานมากขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2542: 124) กล่าวว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่นั่นกรณีทดลองสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,680-1,860 คน ถึงประมาณ 2,000 คน ซึ่งโรงเรียนขนาดนี้ในอนาคตอาจจะเป็นขนาดมาตรฐานสำหรับการจัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ที่สมบูรณ์

สถานศึกษาที่ลดขนาดลงเป็นระดับครึ่งหนึ่งของขนาดใหญ่ ขนาดของสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่ลดขนาดลงเมื่อจะพิจารณาจากจำนวนนักเรียนเป็นหลัก โรงเรียนขนาดนี้จำนวนนักเรียนที่มากที่สุดประมาณ 1,000 คน เฉลี่ยแบบคร่าวๆ ตกประมาณระดับชั้นละ 100 คน

สรุปขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นมี 3 ขนาดคือขนาดเล็กคือตั้งแต่ 50-120 และขนาดกลางตั้งแต่ 120-300 และขนาดใหญ่ตั้งแต่ 300-500 รูป/คน การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะบริหารได้ง่ายกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมากและจะส่งผลต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสามารถจัดการเรียนการสอนได้ง่ายกว่าเพราะจำนวนนักเรียนมีน้อยส่วนขนาดใหญ่จะจัดการเรียนการสอนได้ค่อนข้างลำบากเพราะจำนวนนักเรียนมีมากต้องใช้ครูบุคลากรและอุปกรณ์การเรียนการสอนมากขึ้นอีกกว่าเดิม

4.2 อายุการก่อตั้งของโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2542: 76) กล่าวว่า ด้านอายุ (Age) ขององค์กร อายุขององค์กรมีส่วนเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรซึ่งมีข้อสังเกตตามสมมติฐานได้ 2 ข้อคือ

1. องค์กรยิ่งมีอายุมากยิ่งมีลักษณะรูปแบบมาตรฐานมาก
2. โครงสร้างจะสะท้อนถึงช่วงในเวลาต่างๆกันในอเมริกา 4 ยุคนั้น มีลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกัน คือในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในต้นศตวรรษที่ 19 มีการนำเองเครื่องจักรมาใช้ในการทอผ้าและทำงานในโรงงานโครงสร้างองค์กรจะมีลักษณะในครัวเรือน คือ มีผู้บริโภคน คือเจ้าของกิจการ โครงสร้างจะมีลักษณะเด่นคือ มีหัวหน้าหน่วยงาน มีหน่วยงานย่อย ขนาดใหญ่ และมีความเป็นวิชาชีพสูง

อายุเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ สำหรับในโรงเรียนเพราะผู้บริหารเป็นเพียงแต่บริหารงานอย่างเดียวแต่ต้องเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนและสังคมอีกด้วยมีผลการวิจัยหลายเรื่องเช่น คูเปอร์ และคณะ (อภิกันยา วัชรสุกณี. 2538: 51; อ้างอิงจาก Cooper, others.1979: 277) พบว่าอายุมีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้บริหารจะมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นเช่นงานวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540: 98) พบว่าผู้บริหารมีการทำงานแตกต่างกัน อายุการก่อตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของบุคคล เช่น บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2540: 246) พบว่าผู้บริหารที่ทำงานกับโรงเรียนที่ก่อตั้งน้อยกว่า 30 ปี มีการทำงานไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกัน พรศักดิ์ ตระกูล ชิวพานิตต์ (2541: 59) ที่พบว่าโรงเรียนที่อายุระหว่าง 30-40 ปี มีการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน

สรุป แล้วอายุมีผลต่อการทำงานของผู้บริหารผู้บริหารที่ก่อตั้งโรงเรียนมานานย่อมมั่นใจในศักยภาพของตนเองในการบริหารโรงเรียนให้ดีขึ้นไปและคิดว่าโรงเรียนตั้งอยู่ได้นานเพราะมีความพร้อมมีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและหางานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ได้งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พระสาย แวงคำ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กลุ่ม 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากร โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญกลุ่ม 9 โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเห็นว่ามีปัญหาด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านกรประเมินผล การจัดการงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและงานทะเบียนนักเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอน

2. บุคลากรมีสถานภาพต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 เป็นรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเห็นว่ามีปัญหาการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและงานทะเบียนนักเรียนและด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พระชิน นิวงษา (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าครูอาจารย์โดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม มีการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายชั้น ทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับมาก ชั้นดำเนินการใช้สื่อการสอน ชั้นการเลือกสื่อการสอน ชั้นการวัดและประเมินผลการใช้สื่อการสอน และชั้นการเตรียมสื่อการเรียนการสอนโดยมีรายข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

พระมหาสิทธิ สิงห์ออย (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า

1. ครู-อาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โดยส่วนรวมและจำแนกตามประเภทการณในการสอน มีการใช้สื่อการสอนโดยรวมและรายชั้นทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นการเลือก ชั้นการประเมินผล ชั้นการนำเสนอ และชั้นการเตรียม เมื่อพิจารณา รายข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจำนวน 2 ข้อ ในแต่ละด้านดังนี้ เลือกสื่อที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและเลือกสื่อที่หาง่ายศึกษารายละเอียดจากคู่มือก่อนใช้สื่อการสอนและทดลองใช้สื่อการสอนก่อนนำไปใช้จริงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สื่อการสอนและเนื้อหาที่เรียนเสมอและใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ
ประสิทธิภาพ

เพื่อให้การใช้สื่อการสอนมี

2. ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกั
มีการใช้สื่อการสอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

พระมหาไพฑูรย์ อินวันนา (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาท
ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติกลุ่ม 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านคือ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การ
บริหารแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมด้านเทคโนโลยี

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแห่งชาติ
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1 โดยรวมและรายด้าน ตามความเห็นของครูจำแนก
ตามสถานภาพ อายุ หรือ การได้รับการฝึกอบรม พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของ
ผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
กลุ่ม 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบราย
ด้านพบว่าด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น
พบว่า ไม่แตกต่างกัน

พระคำภีร์ สมภักดี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้บริหารและครูอาจารย์
โรงเรียนพระปริยัติธรรม ส่วนใหญ่ เรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์จากการศึกษาและทดลองปฏิบัติด้วย
ตนเอง รongลงมาเป็นการเรียนรู้จากเพื่อร่วมงาน มีความรู้ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ มากที่สุด
และมีความเห็นว่างานที่จำเป็นมากที่สุดในการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมคือ
งานทะเบียนและงานธุรการ งานสารบรรณ งานพิมพ์เอกสารต่างๆ ปัญหาและข้อจำกัดของโรงเรียน
คือเห็นว่าคอมพิวเตอร์มีราคาแพง ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดหา

พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงาน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งหมายเปรียบเทียบการ
ดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร ครูผู้สอนที่เป็นพระภิกษุ และครูผู้สอนที่เป็นฆราวาส จำนวน 133 คน ผลการวิจัยพบว่า

การจัดองค์กรโรงเรียนไม่ชัดเจน งานด้านวิชาการ ด้านธุรการ ไม่มีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้า มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ถาวร กันเมส (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีมีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าปัญหาการบริหารงานระดับปานกลางแต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาการและครูผู้สอนมีปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลางส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการบริหารวิชาการในระดับน้อยทุกรายการ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาการบริหารงานในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน

ประพันธ์ พรหมกุล (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าหมวดวิชา โดยส่วนรวม และจำแนกตามสาขาวิชามีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการวัดผลและประเมินผล

2. หัวหน้าหมวดวิชา แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้ดังนี้ พัฒนาระบบการนิเทศ สนับสนุนครูผลิตสื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมที่สนองความต้องการของนักเรียนรวมทั้งมีการวางแผนร่วมกัน

สุรเดช บัวหลวง (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ครู อาจารย์ โดยส่วนรวม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีความเห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ งานด้านหลักการ จุดมุ่งหมายหลักสูตร งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านนิเทศการเรียนการสอน งานด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนอีก 2 ด้านที่เหลือมีปัญหาในระดับน้อย คือ งานด้านการจัดการสายงานการบริหารงานวิชาการและหน้าที่ความรับผิดชอบ และงานด้านการวางแผนงานวิชาการ ยกเว้นครู อาจารย์ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเพียงด้านเดียวคืองานด้านการวางแผนงานวิชาการ

2. ครู อาจารย์ โดยส่วนรวมแล้ว ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ จัดการอบรม จัดกิจกรรม นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อโรงเรียน

กรรณา รัมภ์จิต (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโดยรวมและในแต่ละด้านว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโดยรวมและในแต่ละด้านว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ชลวิทย์ บุญถุก (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการบริหารวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ขนาดกลางมีคะแนนคุณภาพในระดับมากโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนคุณภาพในระดับปานกลาง

ต้นสนีย์ เครือชะเอม (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

อเนก นิมมานนิรชร (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตาม

ทักษะของครู อาจารย์ภาพรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้านพบว่าด้านการประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การวางแผนงานวิชาการ การบริหารวิชาการ การประเมินผลการจัดงานวิชาการ และการพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการบริหารวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แมคคาร์ธี (McCathy. 1971: 705-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่องการสังเกตการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารด้านวิชาการ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาท มีความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

คิเจ (Kijai. 1997: 329-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ความสามารถในการคิดคำนวณและความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ

มินูดีน (Minudin. 1987: 2403-A) ได้ศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐซาบาหลี มาเลเซีย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่หลัก คือ การประเมินผลโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ร่วมงานมีการศึกษาเพื่อประสบการณ์ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆทั้งหมดของโรงเรียนและการสอนในระดับชั้นมีความรู้และเข้าใจหลักทฤษฎีข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

บุซซี (Buzzi. 1991: 3167-A) ได้ศึกษาวิจัยการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการหรือผู้นำทางการสอนที่เข้มแข็งของผู้บริหาร ช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยหมายรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ

การทำงานของครู และจัดให้มีสิ่งส่งเสริมภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสมนอกจากนี้การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยที่ผู้บริหารมีความคาดหวังสูง จะช่วยให้ครู-อาจารย์จัดกาเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เชสเตอร์ (Chester. 1996: 413) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีสมรรถภาพสูงคือมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลากหลายวิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สาธิตวิธีการสอน เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่างๆ และจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

ยูเนสโก (UNESCO. 1978: 66) ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชียพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารระดับต่างๆ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครู หลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ

สรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่สำคัญได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านวิชาการ ด้านบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านธรรมาและการเงิน และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญประสบผลสำเร็จมีคุณภาพและมาตรฐานและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามกฎกระทรวงและตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและสอบถามครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 208 รูป/คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 109) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 รูป/คนและใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

1. จำแนกประชากรแบ่งออกตามสถานภาพ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน

พระปริยัติธรรมโดยจำแนกตามสถานภาพด้านวุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียนและอายุการก่อตั้งโรงเรียน

2. กำหนดสุ่มตัวอย่างประชากรโดยสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) และจำแนกตามประเภทประชากรโดยการเทียบสัดส่วนในแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 รูป/คน

3. การเลือกประชากรใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

ตาราง 4 ตารางโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1 จำนวน 15 โรงเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1	ผู้บริหาร,ผู้ช่วยฯ ,ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วชิรมกุฏ	14	10
2. บาลีสาธิตศึกษา มจร.	20	27
3. วัดศรีบุญเรือง	7	5
4. บาลีเตรียมอุดมศึกษา มจร.	21	18
5. พุทธศาสตร์วิทยา	8	5
6. วัดกาญจนสิงหาสน์วิทยา	12	7
7. พระปริยัติธรรมวัดพรหมรังษี	5	2
8. พระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล	10	5
9. พระปริยัติธรรมวัดเวตวันธรรมवास	15	10
10. พระปริยัติธรรมวัดผ่องพลอยวิริยาราม	11	6
11. วัดเสนาหา	15	12
12. พระปริยัติธรรมวัดมหาสวัสดิ์วิทยา	17	14
13. วัดโกเมศรัตนาราม	14	9
14. เตรียมพุทธศาสตร์	21	18
15. พระปริยัติธรรมพระราหุล	17	12
รวมทั้งหมด	208	150

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire)ของครู ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเองและได้ จากการศึกษาแนวความคิดทางทฤษฎี เอกสาร ทางวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ สถานะภาพด้านตำแหน่งทางวุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียน มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 6 ด้าน มีลักษณะเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านต่างๆมีการวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมงาน ด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา เสนอประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณา จากนั้นจึงเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC)

3. นำแบบสอบถามไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กลุ่ม 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากตัวผู้บริหาร, ผู้ช่วยผู้บริหารและครูในแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วยตัวเองที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญแต่ละแห่งแล้วนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ เป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 208 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามมาดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย

2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

3.1 หาค่าความถี่ และค่าร้อยละตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในแบบสอบถามตอนที่ 1

3.2 หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 แล้วแปลความหมายระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม และใช้เกณฑ์การแปลความหมายเฉลี่ยของ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำแนกตามสถานะภาพของของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนและอายุการก่อตั้งของโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียน เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' s Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 สมมติฐาน ข้อ 2 และ ข้อ 3 เปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1 ต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (F-test)

3.2 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' s Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นในการปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายแบ่งเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 อายุการก่อตั้งของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอน, ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียน

สถานภาพของผู้บริหารและครู	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
1. สถานภาพของผู้บริหาร		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	25	16.70
1.2 ผู้ช่วยผู้บริหาร	42	28.00
1.3 ครูผู้สอน	83	55.30
รวม	150	100.00
2. ขนาดของโรงเรียน		
2.1 ขนาดเล็ก	79	52.70
2.2 ขนาดกลาง	52	34.70
2.3 ขนาดใหญ่	19	12.70
รวม	150	100.00
3. อายุการก่อตั้งของโรงเรียน		
3.1 5 – 10 ปี	31	20.70
3.2 11 – 20 ปี	59	39.30
3.3 20 ปีขึ้นไป	60	40.00
รวม	150	100.00

จากตาราง 5 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ 50-120 รูป และโรงเรียนขนาดกลางซึ่งจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 รูป ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 150 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและส่วน

ใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ขึ้นไป จำนวน 60 รูป/ คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวม รายด้านและรายข้อ แสดงไว้ในตาราง 6-16

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 6 ด้าน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.69	0.55	มาก
2. การบริหารหลักสูตร	3.71	0.56	มาก
3. การจัดการเรียนรู้	3.55	0.54	ปานกลาง
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ	3.64	0.53	มาก
5. การจัดสื่อการเรียนรู้	3.42	0.58	ปานกลาง
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	3.94	0.67	มาก
รวม	3.66	0.47	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ด้านตามลำดับคือโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.67) ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.56) ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.55) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.53) และพบว่า 2 ด้าน ใน 6 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.54) ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.58)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ในด้านการวางแผนงานวิชาการ
โดยรวมและรายด้าน

การวางแผนงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการกำหนดนโยบายการบริหารวิชาการทุกครั้ง	4.07	0.82	มาก
2. มีการกำหนดทิศทางการบริหารวิชาการไว้ล่วงหน้า	3.90	0.85	มาก
3. บุคลากรทุกฝ่ายสนับสนุนและให้ความร่วมมือ	3.74	0.96	มาก
4. มีการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียน	3.66	1.11	มาก
5. ทำเอกสารคู่มือครูและนักเรียน	3.52	0.93	มาก
6. กำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารวิชาการไว้ทุกครั้ง	3.55	0.95	มาก
7. มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานวิชาการ	3.50	0.89	มาก
8. มีการประชุมเกี่ยวกับการวางแผนวิชาการทุกครั้ง	3.66	0.93	มาก
9. จัดทำการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการทุกครั้ง	3.61	0.98	มาก
10. มีการนำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อวางแผนต่อไป	3.68	0.84	มาก
รวม	3.69	0.55	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านมีการกำหนดนโยบายการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.82) ด้านมีการกำหนดทิศทางการบริหารวิชาการไว้ล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.85) และด้านบุคลากรทุกฝ่ายสนับสนุนให้ความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.96)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
 สามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวม
 และรายด้าน

ข้อ	การบริหารหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ทำการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร	4.00	0.94	มาก
2	สนับสนุนและส่งเสริมงานเกี่ยวกับหลักสูตร	3.74	0.92	มาก
3	ทำการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำมาใช้	3.54	0.95	มาก
4	มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร เช่นวัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร	3.54	0.84	มาก
5.	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร	3.58	0.82	มาก
6	จัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรทุกครั้ง	4.04	0.86	มาก
7	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า	3.79	0.89	มาก
8	มีการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร	3.68	0.89	มาก
9	มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของหลักสูตร	3.63	0.88	มาก
10	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจน	3.57	0.97	มาก
รวม		3.71	0.56	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า การบริหารหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ทำการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.94) มีการจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.86) และ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.86)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญสังักัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การจัดการเรียนรู้	ระดับการความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการจัดทำแผนการสอนในโรงเรียนทุกครั้ง	3.98	0.94	มาก
2	ให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียน อ่าน พูด	3.87	0.80	มาก
3	ฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	3.79	0.91	มาก
4	จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.50	0.96	มาก
5	มีการบันทึกการเรียนทุกวิชา	3.42	1.05	ปานกลาง
6	กระทำการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกวิชา	3.47	0.84	ปานกลาง
7	มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และจัดทำสื่อการเรียนรู้	3.32	0.86	ปานกลาง
8	ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่นสื่อเทคโนโลยี	3.37	0.98	ปานกลาง
9	ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนเช่นพาไปทัศนศึกษา	3.35	0.94	ปานกลาง
10	ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	3.43	0.99	ปานกลาง
รวม		3.55	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
สังักัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ มีการจัดทำ
แผนการสอนในโรงเรียนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.94) ให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียน อ่าน พูด
($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.80) ฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.91)
และ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.96) และรายด้านที่มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการบันทึกการเรียนทุกวิชา ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.05) ทำการปรับปรุง
การเรียนการสอนทุกวิชา ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.84) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และจัดทำสื่อการ
เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.86) ฝึกให้นักเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่นสื่อเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.37$, S.D.
= 0.98) ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนเช่นพาไปทัศนศึกษา ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.94) และฝึกให้
นักเรียน และฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.99)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
 สามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้าน
 วิชาการ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการจัดทำตารางการเรียนการสอนทุกครั้ง	4.14	0.86	มาก
2	ให้ครูจัดทำตารางซ่อมเสริมให้นักเรียนได้ทำการสอบ	3.70	0.87	มาก
3	ดำเนินการเปิดการสอบซ่อมเสริมในรายวิชา	3.54	0.86	มาก
4	ทำการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน	3.76	0.87	มาก
5	มีการสอบถามปัญหาของนักเรียนแต่ละคนในการเรียน	3.55	0.89	มาก
6	จัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนของครูและนักเรียน	3.62	0.88	มาก
7	มีการเรียนเชิญอาจารย์พิเศษมาบรรยายให้นักเรียน	3.22	0.89	ปานกลาง
8	มีการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาการวางแผนการเรียน	3.48	0.84	ปานกลาง
9	จัดตารางการเรียนการสอนและตารางสอบทุกครั้ง	3.72	1.11	มาก
10	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน	3.70	0.79	มาก
รวม		3.64	0.53	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ โดยรวม
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ด้าน
 คือ มีการจัดทำตารางการเรียนการสอนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.86) ทำการส่งเสริมด้านการ
 จัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.87) จัดตารางการเรียนการสอนและตารางสอบทุกครั้ง
 ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.11) ให้ครูจัดทำตารางซ่อมเสริมให้นักเรียนได้ทำการสอบ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. =
 0.87) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการโรงเรียน ($\bar{X} = 3.70$, S.D.0.79) จัดกิจกรรมด้านการ
 เรียนการสอนของครูและนักเรียน ($\bar{X} = 3.62$ S.D. = 0.88) มีการสอบถามปัญหาของนักเรียนแต่ละ
 คนในการเรียน ($\bar{X} = 3.55$, S.D.0.89) และดำเนินการเปิดการสอบซ่อมเสริมในรายวิชา ($\bar{X} = 3.54$,
 S.D. = 0.86) และพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ มีการวางแผนส่งเสริม

และพัฒนางานวางแผนการเรียน ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.84) และมีการเชิญอาจารย์พิเศษมาบรรยายให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.89)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การจัดสื่อการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในโรงเรียนทำเป็นสื่อ	3.67	0.76	มาก
2	กระทำการจัดบอร์ด กระดานดำ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ	3.76	0.87	มาก
3	จัดหาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ทีวี ดีวีดี เป็นต้น	3.56	0.86	มาก
4	ส่งเสริมและพัฒนามาการทำสื่อการเรียนการสอน	3.44	1.00	ปานกลาง
5	มีการจัดทำสื่อและทดสอบการใช้สื่อทุกครั้ง	3.20	0.96	ปานกลาง
6	จัดการอบรมการจัดทำสื่อให้ครูและนักเรียน	3.30	0.96	ปานกลาง
7	มีการสอนการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	3.22	1.03	ปานกลาง
8	ฝึกให้นักเรียนหาวัสดุเหลือใช้มาจัดทำเป็นสื่อ	3.34	0.98	ปานกลาง
9	ให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและประโยชน์ในการใช้สื่อ	3.30	0.95	ปานกลาง
10	ให้นักเรียนฝึกการเรียนรู้จากสื่อธรรมชาติเช่นสภาพแวดล้อม	3.46	0.96	ปานกลาง
รวม		3.42	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 การจัดสื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กระทำการจัดบอร์ด กระดานดำ สื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.87) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในโรงเรียนทำเป็นสื่อ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.76) และจัดหาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ทีวี ดีวีดี เป็นต้น ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.86) และค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลาง 7 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อธรรมชาติเช่น

สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.96) ส่งเสริมและพัฒนาการทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.00) ฝึกให้นักเรียนหาวัสดุเหลือใช้มาจัดทำเป็นสื่อ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.98) จัดการอบรมการจัดทำสื่อให้ครูและนักเรียน ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.96) ให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและประโยชน์ในการใช้สื่อ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.95) มีการสอนการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 1.03) และ มีการจัดทำสื่อและทดสอบการใช้สื่อทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.96)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ทำการทดสอบผลการเรียนรู้ในห้องเรียน	3.94	0.91	มาก
2	ทำการวัดผลโดยการสอบกลางภาคและปลายภาค	3.95	0.95	มาก
3	มีการจัดทำแผนงานแบบทดสอบการเรียนรู้	3.75	0.94	มาก
4	มีการทดสอบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ	3.55	1.04	มาก
5	ทดสอบด้านการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่น สื่อเทคโนโลยี	3.38	0.91	ปานกลาง
6	ฝึกทดสอบในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	3.44	0.94	ปานกลาง
7	มีการทดสอบทุกรายวิชาเช่นฝึกทำแบบฝึกหัด	3.64	1.08	มาก
8	ฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานการเรียนรู้	3.54	0.97	มาก
9	ฝึกให้นักเรียนอภิปรายหน้าชั้นเรียน	3.48	0.93	ปานกลาง
10	ฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันทึกการเรียนลงในสมุดโน้ต	3.33	0.96	ปานกลาง
รวม		3.94	0.67	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก คือ ทำการวัดผลโดยการสอบกลางภาคและปลายภาค ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.95) ทำการทดสอบผลการเรียนรู้ในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.91) มีการจัดทำแผนงานแบบทดสอบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.94) มีการ

ทดสอบทุกรายวิชาเช่นฝึกทำแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 1.08) มีการทดสอบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.04) และฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานการเรียนรู้($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.97)และพบว่ามามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ฝึกให้นักเรียนอภิปรายหน้าชั้นเรื่องการเรียนรู้($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.93) ฝึกทดสอบในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง($\bar{X} = 3.44$, S.D.=0.94) ทดสอบด้านการเรียนรู้จากสื่อต่างๆเช่นสื่อเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.38$, S.D. =0.91) และฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันทึกการเรียนลงในสมุดโน้ต ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.96)

ตาราง 13 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ใน 6 ด้านจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน					
	เล็ก (n=79)		กลาง (n=52)		ใหญ่ (n=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ	3.78	0.56	3.59	0.53	3.69	0.55
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	3.77	0.59	3.61	0.54	3.72	0.46
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.58	0.55	3.48	0.55	3.60	0.50
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้	3.69	0.53	3.58	0.52	3.62	0.55
5. ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้	3.44	0.57	3.37	0.66	3.51	0.43
6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	4.05	0.64	3.82	0.69	3.85	0.70
รวม	3.72	0.48	3.57	0.47	3.65	0.41

จากตาราง 13 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 ค่าความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน

การบริหารวิชาการ	แหล่งของความแปรปรวน	(df)	(SS)	(MS)	F	p
1. การวางแผนงาน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.35	0.67	2.21	0.11
	ภายในกลุ่ม	147	45.01	0.30		
	รวม	149	46.37			
2. ด้านการบริหาร หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.44	1.39	0.25
	ภายในกลุ่ม	147	46.89	0.31		
	รวม	149	47.78			
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.18	0.62	0.53
	ภายในกลุ่ม	147	44.49	0.30		
	รวม	149	44.87			
4. ด้านการพัฒนา และส่งเสริมด้าน งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.40	0.20	0.71	0.48
	ภายในกลุ่ม	147	41.72	0.28		
	รวม	149	42.13			
5. ด้านการจัดสื่อ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.29	0.14	0.42	0.65
	ภายในกลุ่ม	147	51.32	0.34		
	รวม	149	51.62			
6. ด้านการวัดผล และประเมินผล การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.81	0.90	2.01	0.13
	ภายในกลุ่ม	147	66.22	0.45		
	รวม	149	68.03			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.66	0.33	1.45	0.23
	ภายในกลุ่ม	147	33.24	0.22		
	รวม	149	33.90			

จากตาราง 14 แสดงว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการใน 6 ด้านจำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน

การบริหารวิชาการ	อายุการก่อตั้งของโรงเรียน					
	5 - 10		11 - 20		21 ขึ้นไป	
	(n=31)		(n=59)		(n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ	3.47	0.41	3.74	0.62	3.75	0.53
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	3.53	0.62	3.64	0.60	3.87	0.51
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.30	0.53	3.52	0.50	3.70	0.56
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้	3.38	0.42	3.62	0.46	3.80	0.58
5. ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้	3.19	0.63	3.35	0.64	3.62	0.43
6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	3.78	0.50	3.90	0.74	4.07	0.66
รวม	3.44	0.38	3.63	0.48	3.80	0.47

จากตาราง 15 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการ ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีก 2 ด้านคือ การวางแผนงานวิชาการ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 ค่าความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน

การบริหารวิชาการ	แหล่งของความแปรปรวน	(df)	(SS)	(MS)	F	p
1. การวางแผนงาน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.93	0.96	3.19*	0.04
	ภายในกลุ่ม	147	44.44	0.30		
	รวม	149	46.37			
2. ด้านการบริหาร หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.70	1.35	4.41*	0.01
	ภายในกลุ่ม	147	45.08	0.30		
	รวม	149	47.78			
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	3.33	1.66	5.89*	0.00
	ภายในกลุ่ม	147	41.54	0.28		
	รวม	149	44.87			
4. ด้านการพัฒนา และส่งเสริมด้าน งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.57	1.78	6.81*	0.00
	ภายในกลุ่ม	147	38.55	0.26		
	รวม	149	42.13			
5. ด้านการจัดสื่อ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	4.32	2.16	6.72*	0.00
	ภายในกลุ่ม	147	47.29	0.32		
	รวม	149	51.62			
6. ด้านการวัดผล และประเมินผล การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.91	0.95	2.12	0.12
	ภายในกลุ่ม	147	66.12	0.45		
	รวม	149	68.03			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.71	1.35	6.39*	0.00
	ภายในกลุ่ม	147	31.19	0.21		
	รวม	149	33.90			

*p < .05

จากตาราง 16 แสดงว่า โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งที่แตกต่างกันมีการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันยกเว้นด้านการวัดผลและ
ประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน ระหว่างคู่ด้วยวิธีการ ของเชฟเฟ้ (Scheffé's method)

การบริหาร วิชาการ	อายุ	5 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1. ด้านการ วางแผนงาน วิชาการ	5 – 10 ($\bar{X} = 3.47$)	-	.278 (.078)	282 (.078)
	11-20 ($\bar{X} = 3.74$)	-	-	.004 (.999)
	21 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.75$)	-	-	-
1. ด้านการบริหาร หลักสูตร	5-10 ($\bar{X} = 3.53$)	-	.108 (.677)	.333* (.027)
	11 – 20 ($\bar{X} = 3.64$)	-	-	.224 (.091)
	21 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.87$)	-	-	-
	อายุ	5 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
2. ด้านการจัดการ เรียนรู้	5 – 10 ($\bar{X} = 3.30$)	-	.214 (.196)	.398** (.004)
	11 – 20 ($\bar{X} = 3.52$)	-	-	.184 (.170)
	21 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.70$)	-	-	-

ตาราง 17 (ต่อ)

	อายุ	5 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
3. ด้านการพัฒนา	5 – 10	-	.243	.416*
และส่งเสริมด้าน	(\bar{X} = 3.38)		(.105)	(.002)
งานวิชาการ	11 – 20	-	-	.172
	(\bar{X} = 3.62)			(.187)
	20 ปีขึ้นไป			
	(\bar{X} = 3.80)			
	อายุ	5 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
4. ด้านการจัดสื่อ	5 – 10 ปี	-	.159	.429*
การเรียนรู้	(\bar{X} = 3.19)		(.452)	(.004)
	11-20 ปี	-	-	.270*
	(\bar{X} = 3.35)			(.036)
	20 ปีขึ้นไป	-	-	-
	(\bar{X} = 3.62)			
	อายุ	5 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
รวม	5 – 10 ปี	-	.187	.358*
	(\bar{X} = 3.44)		(.190)	(.003)
	11 – 20 ปี	-	-	.171
	(\bar{X} = 3.63)			(.132)
	20 ปีขึ้นไป			
	(\bar{X} = 3.80)			

* p < .05, ** p < .01

จากตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป พบว่า มีการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันกับโรงเรียน ที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปี พบว่ามีการบริหารงานวิชาการ ด้าน
การบริหารหลักสูตร มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป มีการบริหารงานวิชาการ ด้าน
การจัดการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป มีการบริหารงานวิชาการ ด้าน
การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป มีการบริหารงานวิชาการ ด้าน
การจัดสื่อการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารหลักสูตร (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ (5) ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยจำแนก ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญกลุ่ม 1

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 วิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 แต่ละโรงเรียนในกลุ่ม 1 มีการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน

2. ด้านอายุการก่อตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ในแต่ละกลุ่ม มีอายุการก่อตั้งที่แตกต่างกันมีการบริหารแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 โรงเรียน 208 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)ตามสัดส่วนได้จำนวนผู้บริหาร, ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูจำนวน 150 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ของครู ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเองและได้ จากการศึกษาแนวความคิดทางทฤษฎี เอกสาร ทางวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ สถานะภาพด้านตำแหน่งทางวุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของโรงเรียน มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 6 ด้าน มีลักษณะเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กลุ่ม 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากตัวผู้บริหาร, ผู้ช่วยผู้บริหารและครูในแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วยตัวเองที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญแต่ละแห่งแล้วนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ เป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 150 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.20 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาทำการคัดเลือก แล้วคำนวณหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ แปลผลแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ใน 6 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามสถานภาพ และวุฒิการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ (F-test) ส่วนการจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและอายุของโรงเรียนใช้สถิติการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กรณีที่มีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี เชฟเฟ (Scheffe' s Method)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดสื่อการเรียนรู

1.1 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านมีการกำหนดนโยบายการบริหารวิชาการ ด้านมีการกำหนดทิศทางการบริหารวิชาการไว้ล่วงหน้า และด้านบุคลากรทุกฝ่ายสนับสนุนให้ความร่วมมือ

1.2 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ทำการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร มีการจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรทุกครั้ง และ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า

1.3 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก ลำดับแรก คือ มีการจัดทำแผนการสอนในโรงเรียนทุกครั้ง รองลงมาคือ ให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียน อ่าน พูด และลำดับที่ 3 คือ ฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ส่วนลำดับสุดท้ายคือ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการบันทึกการเรียนรู้ทุกวิชาทำการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกวิชา มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และจัดทำสื่อการเรียนรู้ ฝึกให้นักเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่น สื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนเช่นพาไปทัศนศึกษา และฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

1.4 การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก คือ มีการจัดทำตารางการเรียนการสอนทุกครั้ง รองลงมาคือ ทำการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน จัดตารางการเรียนการสอนและตารางสอบทุกครั้ง ให้ครูจัดทำตารางซ่อมเสริมให้นักเรียนได้ทำการสอน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการโรงเรียน จัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนของครูและนักเรียน มีการสอบถามปัญหาของนักเรียนแต่ละคนในการเรียน และดำเนินการเปิดการซ่อมเสริมในรายวิชา และพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ มีการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาวางแผนการเรียน และมีการเชิญอาจารย์พิเศษมาบรรยายให้นักเรียน

1.5 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 การจัดสื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กระทบการจัดบอร์ด กระดานดำ สื่อสิ่งพิมพ์ มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงเรียนทำเป็นสื่อ และจัดหาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ทีวี ดีวีดีเป็นต้น และค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลาง 7 ด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ให้นักเรียน เรียนจากสื่อธรรมชาติเช่นสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและพัฒนาการทำสื่อการเรียนการสอน ฝึกให้นักเรียนหาวัสดุเหลือใช้มาจัดทำเป็นสื่อจัดการอบรมการจัดทำสื่อให้ครูและนักเรียน ให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและประโยชน์ในการใช้สื่อมีการสอนการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน และมีการจัดทำสื่อและทดสอบการใช้สื่อทุกครั้ง

1.6 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทำการวัดผลโดยการสอบกลางภาคและปลายภาค ทำการทดสอบผลการเรียนรู้ในห้องเรียน มีการจัดทำแผนงานแบบทดสอบการเรียนรู้ มีการทดสอบทุกรายวิชาเช่นฝึกทำแบบฝึกหัด มีการทดสอบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ และฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานการเรียนรู้และพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านโดยลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ฝึกให้นักเรียนอภิปรายหน้าชั้นเรื่องการเรียนรู้ ฝึกทดสอบในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทดสอบด้านการเรียนรู้จากสื่อต่างๆเช่นสื่อเทคโนโลยี ฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันทึกการเรียนลงในสมุดโน้ต

2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

2.1 เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยการจำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไปมีการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่

5-10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ใน 6 ด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดการเรียนรู้ และการจัดสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 มีขนาดโรงเรียน และอายุการก่อตั้งที่แตกต่างกันและต้องทำตามนโยบายของกองพุทธศาสนศึกษา เพื่อให้งานด้านต่างๆ ขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาย แวงคำ (2544: บทคัดย่อ) พบว่า โดยรวมเห็นว่า มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญโดยภาพและโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้ช่วยผู้บริหารที่เห็นว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล งานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการอยู่ในระดับมากเหมือนกันผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศันสนีย์ เครือชะเอม (2546: 82) คุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมด้านการวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารกับครูและบุคลากรได้ร่วมในการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพซึ่งเป็น เป้าหมายหลักของการให้การศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมทั้งนี้เป็นการตอบสนองความต้องการด้าน ทักษะต่างๆ ความรู้ ความสามารถหรือความพิเศษเฉพาะบุคคลโดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับงานวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อเนก นิมมานนริช (2544: บทคัดย่อ) การบริหารงานวิชาการมีหารวางแผนงานวิชาการ ตามทัศนะของครู และอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและสอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล ศรีทอง (2545: 88) พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการนั้นต้องประกอบหลายประการเพื่อจะทำให้ดำเนินงาน เป็นไปด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจกงานวิชาการโดยเฉพาะการวางแผนงานวิชาการเป็นนามธรรม เห็นผลช้ากว่างานด้านอื่นๆอีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะที่ต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียนหลายด้าน จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นพิเศษทั้งที่งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของ หน่วยงานทางการศึกษา และมีความสำคัญเป็นอันดับแรกๆที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ครูชอรัญ (2543:44)การวางแผนงานวิชาการโรงเรียนจะต้องวาง นโยบายในการปฏิบัติงานวิชาการจัดระบบงานกำหนดวิธีการ จัดบุคลากรในการปฏิบัติงาน จัดทำ โครงการและแผนปฏิบัติงานเพื่อดำเนินไปตามเป้าหมายของแผนงานและโครงการ การวางแผนงาน จะต้องระดมกำลังในโรงเรียนด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรในองค์กร เนื่องจากบุคลากรคือปัจจัยที่จะ ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อีกทั้งได้ประสานความร่วมมือของบุคคลในองค์กรที่ปฏิบัติร่วมกันใน ลักษณะกระบวนการบริหารหลักสูตรร่วมกับรับผิดชอบการดำเนินงานขององค์กรให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา รามัญจิต (2548: บทคัดย่อ) ความคิดเห็น ของอาจารย์ที่มีต่อการบริหารวิชาการโดยเฉพาะการบริหารหลักสูตรมีความคิดเห็นต่อการบริหาร วิชาการโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พระอุดร คงทอง (2549: 30) ปัญหาการบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการขาดการ ประสานงานที่ีระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารระดับต่างๆ ไม่ให้ ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูผู้ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตร ตำรา เรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบและสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล ศรีทอง (2543: 19) การบริหารหลักสูตรนั้นเป็นการบริหารงานวิชาการโดยการนำหลักสูตรมาจัดประสบการณ์ให้ ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่อง

จากผู้บริหารไม่ค่อยสนใจหรือสนับสนุนการเรียนรู้ไม่ว่าจะเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือเรียนรู้นอกห้องเรียน และขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ต่างๆสำหรับนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชิน นิงงษา (2544: 32) ประสพการณ์การเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียนด้วยเหตุผลที่สื่อการเรียนการสอน เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ โดยผ่านทางรับรู้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในสภาพการณ์ใดๆ ก็ตามจาก คำกล่าวนี้ทำให้ทราบว่าการรับรู้กับการคิด และการรับรู้กับเจตคติ มีความสัมพันธ์กันหรือกล่าวอย่าง ง่าย ๆ ได้ว่าการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการคิดและเจตคติในการเรียนรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ครุฑทอร์ญ (2543: 48) เพื่อเป็นการแก้ปัญหาของโรงเรียนแทนผู้บริหารให้วิเคราะห์จุดหมายหลักการ หลักสูตรและวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเรียนรู้ในหมวดวิชาการที่ตนเองรับผิดชอบที่ได้รับผิดชอบการ ดำเนินการในการจัดซื้อ จัดจ้าง การสร้าง การซ่อมและการผลิตหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการหาสื่อการ เรียนรู้ต่างๆของแต่ละหมวดวิชาการที่จัดการเรียนการสอน

1.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับผู้บริหารได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการกระตุ้นให้บุคลากรได้ พัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการด้านต่างๆของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนโยบายของ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล ศรีทอง (2543: 25) การ พัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนแบบต่างๆ การจัด ซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรและการ พัฒนาครูทางด้านวิชาการและสอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก นิมมานนริชช (2544: บทคัดย่อ) ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับ ค่อนข้างสูงและอีกสิ่งหนึ่งที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้งานวิชาการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องมี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสาย แวงคำ (2544: บทคัดย่อ) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการพบว่าอยู่ในระดับมากเพราะเห็นว่ามีปัญหา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย

1.5 ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจอีกทั้งการไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัด สื่อการเรียนรู้ให้กับโรงเรียนซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้มองข้ามปัญหาด้านนี้ไปผู้บริหารที่ขาดประสบการณ์ จึงไม่มีการกำหนดแผนงานการดำเนินการการจัดสื่อการเรียนรู้รวมถึงมอบหมายงานให้ผู้มีความรู้ ความสามารถดำเนินงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชิน นิงงษา (2544: 32) การใช้สื่อการ เรียนรู้ในระบบการเรียนการสอนก็เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ดังนั้น การใช้สื่อการเรียนรู้จะได้ผลดี ไม่ใช่จะขึ้นอยู่กับทักษะและทักษะของผู้สอนแต่ละคนเท่านั้น การใช้สื่อการเรียนรู้จะได้ผลดีเพียงใดจะขึ้นอยู่กับผู้เรียนด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เจริญศักดิ์ (2547: 44) การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เตรียมไว้เป็นการนำสื่อการเรียนรู้และการสอนออกไปใช้ตามที่กำหนดในแผนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ยิน และมีกิจกรรมร่วมด้วยกันอย่างทั่วถึงกัน การใช้สื่อการเรียนรู้และการสอนนั้นให้อยู่ภายใต้เวลาที่กำหนดและหมั่นคอยสังเกตปฏิกิริยาของผู้เรียนว่ามี การตอบสนองต่อสื่ออย่างไร

1.6 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้ส่งเสริมและสนับสนุนดูแลเอาใจใส่ให้ครูและบุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจหรือความถนัดของนักเรียนและเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีในการจะวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสาย แวงคำ (2544: บทคัดย่อ) เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เห็นว่าการวัดผลและประเมินผลการเรียนนั้นอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล ศรีทอง (2543: 29) การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงใดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เจริญศักดิ์ (2547: 44) การประเมินผลนั้นอาจใช้การสังเกต โดยการพูดคุย ในระหว่างการเรียนการสอนและตรวจสอบจากการประเมินผลการเรียนการสอนท้ายบทซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา รามัญจิต (2548: 31) การวัดผลและประเมินผลนั้นให้วัดให้ตรงกับจุดประสงค์ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริง เช่นถ้าต้องการรู้ว่าคุณเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่การวัดผลที่ดีมีได้มีความหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ควรจะมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือความด้อยของผู้เรียนเพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาร์กอต (Margot. 1992: 1372-A) ได้ศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลพบว่าผลการศึกษามีทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ส่วนที่คล้ายคลึงกันคือผลผลิตมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนที่แตกต่างกันได้แก่บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการเรียนการสอนซึ่งพบว่ามีส่วนดีและส่วนบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษา การประเมินผลจึงเป็นสิ่งจำเป็นและต้องการกระทำอย่างมีแบบแผน

1.7 ด้านขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยรวมเป็นราย

ด้านนั้นค้นพบว่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย บุญประเสริฐ (2542: ๑) ในด้านการสร้างรูปแบบขององค์กรงานวิจัยนี้ได้เสนอรูปแบบการจัดโครงสร้างที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ เพื่อให้พิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา สำหรับทั้งระบบบริหารจัดการที่เป็นสถานศึกษาแบบเดี่ยวผสมบูรณาในตัวเองและสถานศึกษาแบบเครือข่ายโดยสำคัญที่ขนาดของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2542: 77) ในด้านขนาด (Size) ขององค์กรมีสมมุติฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านขนาดขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย บุญประเสริฐ (2542: 124) สถานศึกษาขนาดใหญ่เน้นกรณีทดลองสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,680-1,860 คน ถึงประมาณ 2,000 คน ซึ่งโรงเรียนขนาดนี้ในอนาคตอาจจะเป็นขนาดมาตรฐานสำหรับการจัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ที่ผสมบูรณา

1.8 ด้านอายุการก่อตั้งของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

มากทั้งนี้เพราะแต่ละโรงเรียนก็ก่อตั้งมานานย่อมมีประสบการณ์การบริหารที่ดีกว่าอุปกรณ์ความพร้อมดีกว่าส่วนโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ไม่ค่อยจะมีอาจจะมีในกลุ่มอื่นแต่กลุ่มหนึ่งส่วนมากก็ตั้งมานานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย บุญประเสริฐ (2542: 76) ด้านอายุ (Age) ขององค์กร อายุขององค์กรมีส่วนเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรซึ่งมีข้อสังเกตตามสมมุติฐานต่างกัน คือในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในต้นศตวรรษที่ 19 มีการนำเองเครื่องจักรมาใช้ในการทอผ้าและทำงานในโรงงาน โครงสร้างองค์กรจะมีลักษณะในครัวเรือน คือ มีผู้บริโภคน คือเจ้าของกิจการ โครงสร้างจะมีลักษณะเด่นคือ มีหัวหน้าหน่วยงาน มีหน่วยงานย่อย ขนาดใหญ่ และมีความเป็นวิชาชีพสูง

อายุเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ สำหรับในโรงเรียนเพราะผู้บริหารเป็นเพียงแต่บริหารงานอย่างเดียวแต่ต้องเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนและสังคมอีกด้วยมีผลการวิจัยหลายเรื่องเช่น คูเปอร์ และคณะ (อภิกันยา วัชรสกุลณี. 2538: 51อ้างอิงจาก Cooper & others.1979: 277)พบว่าอายุมีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้บริหารจะมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นเช่นงานวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540: 98) พบว่าผู้บริหารมีการทำงานแตกต่างกัน อายุการก่อตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของบุคคล เช่น บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2540: 246) พบว่าผู้บริหารที่ทำงานกับโรงเรียนที่ก่อตั้งน้อยกว่า 30 ปี มีการทำงานไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกัน พรศักดิ์ ตระกูล ชิวพานิตต์ (2541: 59) ที่พบว่าโรงเรียนที่อายุระหว่าง 30-40 ปี มีการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย แบ่งออกเป็น ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรร่วมกันในการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ให้มีความชัดเจนและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้นโดยจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางควรมีการบันทึกการเรียนทุกวิชากระทำการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยให้นักเรียนได้เรียนรู้เร็วขึ้นและให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงบ้างเพราะการทำวิจัยมาพบว่าการจัดการเรียนรู้อย่างไม่ดีพอลอยู่ในระดับปานกลางและควรปรับปรุงทัศนียภาพของโรงเรียนให้สะอาดจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัยส่งเสริมการเรียนรู้โดยพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานศึกษาที่บ้างจึงจะทำให้โรงเรียนที่ก่อตั้งมานานและไม่านได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการศึกษาสมัยใหม่ๆ กับนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (สพฐ.)

1.2 ในด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ก็พบว่าอยู่ในระดับปานกลางซึ่งแสดงว่าในโรงเรียนยังไม่มีสื่อการเรียนการสอนน้อยครูขาดการใช้สื่อในการสอนควรเน้นเรื่องการใช้สื่อให้มากในการจัดการเรียนการสอนโดยจัดหาสื่อที่หาได้จากท้องถิ่นบ้างหรือสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยเช่น โปรเจคเตอร์ หรือคอมพิวเตอร์เป็นต้น และสอนให้ครูใช้สื่อรู้จักทำสื่อใช้เองและสอนให้นักเรียนจัดทำสื่อการเรียนการสอนมีการจัดทำสื่อและทดสอบการใช้สื่อจัดการอบรมการจัดทำสื่อให้ครูและนักเรียนให้มีการบำรุงรักษาสื่อเพื่อให้นักเรียนจะได้เข้าใจในบทเรียนได้มากขึ้นและเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักสื่อ, รู้จักการทำสื่อจากวัสดุเหลือใช้ในห้องเรียนให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและประโยชน์ในการใช้สื่อและให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและรู้จักการนำสื่อไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารวิชาการไว้ทุกครั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียนให้มากขึ้นมีการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการทุกครั้งและควรจัดทำการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการทุกครั้งมีการนำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อการวางแผนงานวิชาการในครั้งต่อไปในด้านบริหารหลักสูตรควรตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำมาใช้ทุกครั้งควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้มากขึ้นและควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการควรดำเนินการเปิดการซ่อมเสริมในรายวิชาที่มีการสอบถามปัญหาของนักเรียนบ้างมีการเชิญอาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชามาบรรยายให้แก่ักเรียนและควรวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการวางแผนการเรียนสอน

ด้านกาวิวัฒผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่นั้ควรทดสอบการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆทดสอบการ เรียนรู้จากสื่อต่างๆทดสอบการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงบ้างฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานและอภิปราย หน้าชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันทึกบทเรียนลงในสมุดโน้ตบ้าง

1.5 เมื่อเปรียบเทียบอายุการก่อตั้งของโรงเรียนแล้วพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กนั้นขาดการ วางแผนงานด้านวิชาการควรเน้นเรื่องการวางแผนงานวิชาการให้มากขึ้นควรกำหนดวัตถุประสงค์การ วางแผนงานวิชาการให้ชัดเจนเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการให้มากมีการประชุมวางแผน งานวิชาการทุกครั้งจัดทำกาวิวัฒผลและประเมินผลการวางแผนงานวิชาการทุกครั้งและเพื่อนำข้อมูล มาพิจารณาในการวางแผนงานวิชาการต่อไปและการวิวัฒผลประเมินผลการเรียนรู้ควรสนับสนุนและ ส่งเสริมทดสอบด้านการวิวัฒผลและประเมินผลให้มากขึ้นเช่นทดสอบด้านการเรียนรู้จากสื่อต่างๆเช่นสื่อ เทคโนโลยีและมีการทดสอบรายวิชาในชั้นเรียนเช่นทำแบบฝึกหัดทำยบทและสอบกลางภาคและปลาย ภาคเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบผลการการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม 1 และเอาเสนอแนะให้ผู้ที่จะศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้อในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1 เพราะผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่ากาจัดการ เรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางถือว่าย่างไม่ดีพอ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องกาจัดสื่อการเรียนรู้อในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1 เพราะผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่ากาจัด สื่อการเรียนรู้อนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่ 5 – 10 ปี เพราะจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง 5 – 10 ปีมีการบริหารงาน วิชาการ น้อยกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้ง ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พলการพิมพ์.
- โกศล ศรีทอง. (2543). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการศาสนา. (2542). *ทะเบียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวนโรงเรียน จำนวนครู จำนวนนักเรียน ประจำปี 2542 ครั้งที่ 1*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *หลักสูตรกรมสามัญศึกษา 2454*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กิตติ ธีรคันต์. (2539). *เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ม.ต้น-ม.ปลาย*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา. ถ่ายเอกสาร.
- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2552). *ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2552, เวลา 10.30 น.
จากเว็บไซต์ http://cmi.onab.go.th/pariyat_second/09.history-secondary.pdf.
- เกสร กิจจาภินันท์. (2537). *การศึกษาสถานภาพ บทบาท และมโนทัศน์ต่องานห้องสมุดของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมล รอดคล้าย. (2532). *สภาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. กรมการศาสนา. (2551 ก). *รวมกฎหมายการศึกษาสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- กรรณา รามัญจิต. (2548). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ จันทรสุพัฒน์. (2544). *ภารกิจ โครงสร้าง และอัตรากำลังของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น การพิมพ์.
- จิตติมา ฤทธิ์เลิศ. (2549). *การบริหารงานตามนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2*. ปรินญาณีพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.

-(2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ฉลอง พงศ์นราทร. (2542). *ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อยุธา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ.
- ชลวิทย์ บุญฤกษ์. (2542). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารวิชาการ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินูญานิพนธ์.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2544). *การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ:
เสมาธรรมการพิมพ์. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร กันเมธ. (2542). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร น้อมวงศ์. (2547). *การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา*.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา การสอนสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ด.(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2542). *การสร้างสมรรถภาพในวิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ*. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.
- เทพนม เมืองแมน. (2540). *พฤติกรรมองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระพล สายสุข. (2547). *ความพร้อมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดยโสธร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด.
(การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นรายุทธ โหมาศวิน. (2546). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร* สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- นุสรณ์จิต ธรรมศิริ. (2547, มกราคม). การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและปัญหาการบริหารงาน
วิชาการระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
วารสารการศึกษาปฐมวัย. 45(8):1.
- นารี อาแว. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน. ปรินูญานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต กศ.ม.(การบริหารการ
ศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี ก่อบุญ. (2548, พฤษภาคม). ภาวผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากลนครเขต 3.วารสารบัณฑิตศึกษา. 122(2):7.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ อำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจ
ในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประมุข เจียมสถิตย์. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว.ปรินูญานิพนธ์.วท.ม.
(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สุเนตรฟิล์ม.
- ประคอง รัตมีแก้ว. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร
แบบภาวะผู้นำที่มีต่อคุณภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญา แก้วกัญญา และ สุภัทรพันธ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียน
เป็นฐานหรือเขตพื้นที่เป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. (2544). วิชาการวิวัฒน์ : ๔๙ กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- ประเสริฐ ชาญพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์(บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ พรหมกุล. (2542). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของหัวหน้า
หมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ประเทือง เกิดทรัพย์. (2541). *ศึกษาความคิดเห็นของผู้ผ่านการฝึกอบรมในการนำความรู้ไปใช้จากหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษาในภาคกลาง*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพิณ สละ. (2541). *ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของอาชีพครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พิสมัย เขื่อนมีแรง. (2543). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระคำภีร์ สมภักดี. (2544). *ความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์. (2543). *การดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์อร สดเยี่ยม. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการสาขาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระภราดร สุขากุล. (2547). *การบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มโรงเรียนที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2545). *พฤติกรรมองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ไพฑูริย์ เริงกมล. (2541. กรกฎาคม). *การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน*. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*. 10(18); 27.
- พระสมนึก ลูิตาฐาโร. (2552). *การก่อตั้งโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา ๖๐ ปีโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยการพิมพ์.
- พรศักดิ์ ตระกูลวิวิพานิตต์. (2541). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พระมหาลิขสิทธิ์ สิงห์ออย. (2542). *การใช้สื่อการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระชิน นิงงษา. (2544). *การใช้สื่อการเรียนการสอนของครู-อาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาจิตนเรศ ศรีปะโค. (2546). *การดำเนินนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระอุดร คงทอง. (2549). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปปฏิบัติ*. สารนิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระครูสิริธรรมานุสาสน์. (2537). *คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ*. เชียงใหม่: เจริญวัฒนาการพิมพ์.
- พระมหาไพฑูริย์ อินวันนา. (2552). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระวิเชียรธรรมคุณาธาร. (2552). ๖๐ ปี โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอุดรคณารักษ์. (2552). ๖๐ ปี โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พระมหาโกวิทย์ สิริวณโณ. (2551). *แผนพัฒนาโรงเรียน (ฉบับร่าง)โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาสกร วงศ์ปิ่น. (2541. กุมภาพันธ์). การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน. *วารสารครูเชียงราย*. 34(188): 27.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- มนทิวา สังขะระมย์. (2547, 7 เมษายน). แนวคิดและประสบการณ์ในการบริหารงาน. *วารสารการศึกษาทม*. 27(7): 30.
- มาลี จุฑา. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

- โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มจร.(2552). ๒๐ ปีโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยการพิมพ์.
- รุจิรี ภูสาระ; และ จันทรานี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บூค พอยท์ .
- ลัดดา กระต่ายทอง. (2544). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาดา คูปตานนท์. (2544). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้ง.
- วิชัย คุรุทอรัญ. (2543). ปัญหาการติดต่อสื่อสารในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตลิ่ง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ต้นศิริ. (2542). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต:แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2542). ความจำเป็นที่ต้องปรับตัวการอุดมศึกษาใน อุดมศึกษาสัมพันธ์. หน้า 22. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนาการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). วิสัยทัศน์การศึกษา. นนทบุรี: SR PRINTING LIMITED PARTNERSHIP การพิมพ์. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา ประยูร. (2540). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คันสนีย์ เครือชะเอม. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2548). การวิเคราะห์งานวิจัยทางการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.

- ศักดิ์สิทธิ์ แร่ทอง. (2549). *ตัวแปรที่พยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.*
- ศิริ จันบำรุง. (2549). *การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน ความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539); 5). *ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารการศึกษา. หน้า 5-6.*
- สุนทร วิไลลักษณ์. (2540). *การบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2549). *เอกสารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.(2546). เอกสารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2540). *สถิติศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรีพิมพ์.*
- สมจิตร อุดม. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2541.15 กันยายน). *การเสริมสร้างบรรยากาศเพื่อการเรียน. วารสารการศึกษาเอกชน .15 (8):80.*
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดถือผู้เรียน เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษาการพิมพ์.*
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). *วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.*
- สุคนธ์ ตันกัญญา. (2549). *บรรณนิทัศน์เรื่องกฎหมายการศึกษา :ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- สุวดี แยมเกษร. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสนห์ เจริญศักดิ์. (2547). *การดำเนินการตามมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่ม 5*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สวัสดี โพธิ์วัฒน์. (2547). *การพัฒนาตัวแบบประสิทธิผลการนำนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- สุทาทิพย์ รุทธิฤทธิ์. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมณฑา จุลชาติ. (2546). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.
- เสาวภาคย์ แผลมเพชร. (2545). *การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากร ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาย แวงคำ. (2544). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2545). *พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุวิทย์ สว่างโรจน์. (2546). *ความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *ประกาศคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. นครปฐม: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เสนาะ ตีเขารวี. (2544). *หลักการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรเดช บัวหลวง. (2542). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร มากแจ้ง; และสมปอง มากแจ้ง. (2542). *รายงานการวิจัยการศึกษาศาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สัมพันธ์ ภูโพนบูลย์. (2540). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล นาคเหล็ก. (2535). *ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริการการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อเนก นิมมานนริช. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- อภิกันยา วัชรสกุลณี. (2548). *ภาวะผู้นำที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค .

- อารรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอ เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). *งานวิจัยเรื่องภารกิจ โครงสร้าง และอัตรากำลังของสถานศึกษาตามตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- อรพินทร์ ประดิษฐ์รัตน์. (2548). *สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- อำไพ ตีรณธนากุล. (2543). *Bangkok Software Technology House*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- Alkhalwaldeh. (1996). Nasseer Ahmad. Assessment of the Program for Preparing Islamic Education Teachers in Jordanian Public Universities. *Dissertation Abstracts International*. 57(3) : 1096-A ; March.
- Brown, J.W. , D.K. Norberg and K.S. Srygley.(1973). *Administering Education Media: Instruction Technology and Library Services*. New York: Company,
- Buzzi, Michael. (1991, June). The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimension of Principal's Instructional Leadership in Elementary School in The State of Connecticut. *Dissertation Abstracts International*. 52(12): 3167-A.
- Bauerly Kopel.Michele Elaine.(1997). The Implementation of Total Quality Management Principles in Minnesota Schools ; Evidencw From The field (Scondary schools' Education Reform). *Dissertation Abstracts International*. 58(8): 2913-A Febuary.
- Certo,S.C;& Certo, S.T.(2006). *Modern Management*. 10 th ed. New Jersey: Pearson.
- Chester.Nolte M. (1996). *An introduction to School Administration: Selection Reading*. New York: McMilan Company.
- Dessler, Gary. (2004). *Management*. New Jersey: Prentice-Hill.
- Driscoll,Marcy P. (1994). *Psychology of Learning for Instruction*, Needham Heights, MA: Alyn & Bacon.
- Daft, Richard L (1997). *Management*. 4 th ed. Fort Worth. Tex: Dryden.
- Dessler, Gary. (1998). *Management Leading People and Organizayion in The 21. Century*. Prentice Hall.
- Griffin, Ricky W. (1999). *Management*. 6 th ed. Boston. New York: Houghton Mifflin.
- Hellrigege; D.J. & Slocum, J.W.(2005). *Management*. U.S.A: McGraw-Hill.
- Heinich, Robert, Michael Molenda & James D. Russel. (1985). *Instructional Media and the New Technologies Instruction*. New York: John Wiley & Son,

- Jones,Gareth, R. (2004). *Management*. Singapore: McGraw-Hill.
- Kijai, Jimmy. (1987, September). School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward, *Dissertation Abstracts International*. 48(4): 329-A.
- Kallon,Michael R. (1997). An Interpretive Study of Planned Educational Reform in Sierra Leone; The Primary School and Teacher Education. *Dissertation Abstracts International*. 58(06): 2004-A ; December.
- Lang, Hellmut R. Mcbath, Authur; & Hebert, Jo. (1995). *Teaching: Straegies and Method for Student Centered Instruction*. New York: Hareourt Brace.
- McShane,S.L;& Glinow,M.A. (2005). *Organizational Behavior: Emerging Realities For The Workplace Revolution*. 4 th ed .New York: McGraw-Hill.
- Minudin,Osman Bion. (1987, January). The Role of te Secondary Schools Principal as Perceived by Secondary Schools Principal in Sabah Malaysia. *Dissertation Abstracts International*. 47(7): 2403-A.
- McCathy, Water M. (1991). The role of the Secondary School Princile in New jersey: *Dissertation Abstracts International*. (32)2: 705-A ; August.
- Magot. Gary Lunn. (1992, November). Man Investigation of the Management Information Systems Curriculum in Ohio Postsecondary School Compared to The Needs of Business. *Dissertation Abstracts International*. 53(5): 1372-A.)
- Robbins,Stephen P; & Decenzo. (2004). *Management*.6 th ed. U.S.A.:Prentice-Hill.
- Robbins,Stephen P; & Coulter,Mary. (2002). *Menagement: International Edition*.7 th ed. New Jersey: Pearson.
- Schermerhorn. John R. (1999). *Management*. 6 th ed. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- UNESCO. (1987). *Strategies and Procedures in Developing and Implementing Curricurm. In Report of a worksshop*. 1-30 August 1977. Bankok: UNESCO.
- Weaver,Rosa Lee. (1997). Innovation ropensity of Teacher and Their Acceptance and Implementation of the Primary School Program in Kentucky (Education Reform, *Dissertation Abstracts International*. 58(01): 90-A.
- Margot, Gary Lunn. (1992, November). Man investigation of the Management information Systems Curriculum in Ohio Postsecondary School Compared to the Needs of Business. *Dissertation Abstracts International*. 53(5): 1372-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมีอวิจัย

1. พระวิสุทธรังษิยาภรณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเทพธิดาราม
2. รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. นิตย ใจนันทนวาณิชย์ กรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษา มหำบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ สังกัดสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ มีความประสงค์เพื่อจะศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 เพื่อ
นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงงานด้านวิชาการของโรงเรียน

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

3. โปรดอ่านข้อความในแต่ละตอน และกาเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง
ของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และเพื่อประโยชน์ทางการวิจัยเท่านั้นตาม
ค่าคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

- ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ผู้บริหารสถานศึกษา
 ผู้ช่วยผู้บริหาร
 ครูผู้สอน
- ขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
 ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่
- อายุการก่อตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
 5-10 ปี 11-20 ปี 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เพียงระดับเดียวในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

การปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การวางแผนงานวิชาการ					
1. มีการกำหนดนโยบายงานบริหารวิชาการทุกครั้ง					
2. มีการกำหนดทิศทางการบริหารวิชาการไว้ล่วงหน้า					
3. บุคลากรทุกฝ่ายสนับสนุนและให้ความร่วมมือ					
4. มีการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียน					
5. จัดทำเอกสารคู่มือครูและนักเรียน					
6. กำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารวิชาการไว้ทุกครั้ง					
7. มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานวิชาการ					
8. มีการประชุมเกี่ยวกับการวางแผนสม่ำเสมอ					
9. จัดทำการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการทุกครั้ง					
10. มีการนำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อวางแผนต่อไป					
การบริหารหลักสูตร					
1. ทำการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร					
2. สนับสนุนและส่งเสริมงานเกี่ยวกับหลักสูตร					
3. ทำการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำมาใช้					
4. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเช่นวัสดุอุปกรณ์					
5. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร					

การปฏิบัติงานของผู้บริหารงานบริหาร งานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
6. จัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรทุกครั้ง					
7. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า					
8. มีการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร					
9. มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของหลักสูตร					
10. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจน					
การจัดการเรียนรู้					
1. มีการจัดทำแผนการสอนในโรงเรียนทุกครั้ง					
2. ให้นักเรียนฝึกทักษะการ เขียน อ่าน พูด					
3. ฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
4. จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
5. มีการบันทึกการเรียนรู้ทุกวิชา					
6. กระทำการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกวิชา					
7. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และจัดทำสื่อการเรียนรู้					
8. ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่นสื่อเทคโนโลยี					
9. ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนเช่นพาไปทัศนศึกษา					
10. ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง					
การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ					
1. มีการจัดทำตารางการเรียนการสอนทุกครั้ง					
2. ให้ครูจัดทำตารางซ่อมเสริมให้นักเรียนได้ทำการสอบ					
3. ดำเนินการเปิดการสอบซ่อมเสริมในรายวิชา					
4. ทำการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน					

5. มีการสอบถามปัญหาของนักเรียนแต่ละคน					
6. จัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนของครูและนักเรียน					
การปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารงาน วิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
7. มีการเชิญอาจารย์พิเศษมาบรรยายให้นักเรียน					
8. มีการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาวางแผนการเรียน					
9. จัดตารางการเรียนการสอนและตารางสอบทุกครั้ง					
10. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน					
การจัดสื่อการเรียนรู้					
1. มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในโรงเรียนทำเป็นสื่อ					
2. กระทำการจัดบอร์ด กระดานดำ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ					
3. จัดหาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ วีวี ดีวีดี เป็นต้น					
4. ส่งเสริมและพัฒนาการทำสื่อการเรียนการสอน					
5. มีการจัดทำสื่อและทดสอบการใช้สื่อทุกครั้ง					
6. จัดการอบรมการจัดทำสื่อให้ครูและนักเรียน					
7. มีการสอนการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน					
8. ฝึกให้นักเรียนหาวัสดุเหลือใช้มาจัดทำเป็นสื่อ					
9. ให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและประโยชน์ในการใช้สื่อ					
10. ให้นักเรียนเรียนจากสื่อธรรมชาติเช่นสภาพแวดล้อม					
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้					
1. ทำการทดสอบผลการเรียนรู้ในห้องเรียน					
2. ทำการวัดผลโดยการสอบกลางภาคและปลายภาค					
3. มีการจัดทำแผนงานแบบทดสอบการเรียนรู้					
4. มีการทดสอบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ					
5. ทดสอบด้านการเรียนรู้จากสื่อต่างๆเช่นสื่อเทคโนโลยี					

การปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบริหารงาน วิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
6. ฝึกทดสอบในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง					
7. มีการทดสอบทุกรายวิชาเช่นฝึกทำแบบฝึกหัด					
8. ฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานการเรียนรู้					
9. ฝึกให้นักเรียนอภิปรายหน้าชั้นเรื่องการเรียนรู้					
10. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันการเรียนลงในสมุดโน้ต					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง
พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC
1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	1	-1	0.6
6	1	1	1	1	0	0.8
7	1	1	1	1	1	1
8	1	1	1	1	-1	0.6
9	1	1	1	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1
11	1	1	1	-1	1	0.6
12	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	-1	0.6
16	1	1	1	1	1	1
17	1	1	1	-1	1	0.6
18	1	1	1	1	1	1
19	1	1	1	1	-1	0.6
20	1	1	1	1	1	1
21	1	1	1	1	1	1
22	1	1	1	1	1	1
23	1	1	1	1	1	1
24	1	1	1	1	1	1
25	1	1	1	1	1	1
26	1	1	1	1	-1	0.6
27	1	1	1	1	1	1

ตาราง (ต่อ)

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC
28	1	1	1	1	1	1
29	1	1	1	1	1	1
30	1	1	1	1	-1	0.6
31	1	1	1	1	-1	0.6
32	1	1	1	1	-1	0.6
33	1	1	1	1	1	1
34	1	1	1	1	-1	0.6
35	1	1	1	1	1	1
36	1	1	1	1	1	1
37	1	1	1	0	-1	0.4
38	1	1	1	1	1	1
39	1	1	1	1	1	1
40	1	1	1	1	1	1
41	1	1	1	1	0	0.8
42	1	1	1	1	1	1
43	1	1	1	1	-1	0.6
44	1	1	1	1	1	1
45	1	1	1	1	1	1
46	1	1	1	1	0	0.8
47	1	1	1	1	0	0.8
48	1	1	1	1	-1	0.6
49	1	1	1	1	1	1
50	1	1	1	1	-1	0.6
51	1	1	1	1	0	0.8
52	1	1	1	1	1	1

ตาราง (ต่อ)

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC
53	1	1	1	1	0	0.8
54	1	1	1	0	0	0.6
55	1	1	1	1	-1	0.6
56	1	1	1	1	-1	0.6
57	1	1	1	1	1	1
58	1	1	1	1	0	0.8
59	1	1	1	1	1	1
60	1	1	1	1	0	0.8

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาอภิสิทธิ์ อนุบาลโย (จักรแก้ว)
วัน เดือน ปีเกิด	16 มกราคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	893 ถนนจรัญสนิทวงศ์ 68 แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่	เลขานุการสำนักเรียนวัดเทพากร, เลขานุการเจ้าคณะเขตบางพลัด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเทพากร 893 ถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอย 68 แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	เปรียญธรรม 3 ประโยค จาก สำนักเรียนวัดศรีโคมคำ ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2538	เปรียญธรรม 6 ประโยค จาก สำนักเรียนวัดเทพากร แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ปริญญาตรี (พธ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์วัดศรีสุदारาม เขตบางขุนนนท์ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

